

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

ปริญญา

รัฐศาสตร์

รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

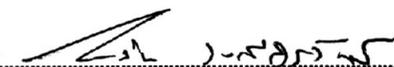
เรื่อง ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษา
โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

The Satisfaction of Students in Twilight Program of Faculty of Law Thammasat
University Concerning Exposure to Political Information on Television

นามผู้วิจัย นางทิพวรรณ พุทธคุณ

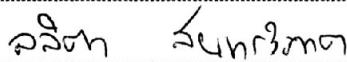
ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

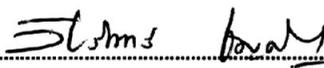
(รองศาสตราจารย์โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, กศ.ค.)

กรรมการ

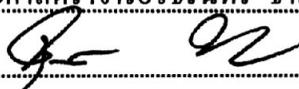
(อาจารย์ลลิตา สุนทรวิภาต, สค.ม.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรินทร์ ชาญศิลป์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์จตุพร บานชื่น, M.S.S.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อากงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 22 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการ
นิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

**The Satisfaction of Students in Twilight Program of Faculty of Law Thammasat
University Concerning Exposure to Political Information on Television**

โดย

นางทิพวรรณ พุทธคุณ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

พ.ศ. 2549

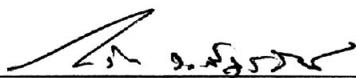
ISBN 974-16-1169-2

นางทิพวรรณ พุทธคุณ 2549: ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทาง
สถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปรินญาตีลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา:
รองศาสตราจารย์โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, กศ.ค. 115 หน้า
ISBN 974-16-1169-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร
การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวการเมืองทาง
สถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักศึกษาชั้นปีที่3 โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 165 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าt-test
F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ของ
นักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อยู่ในระดับ
ปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษา คือ เพศ รายได้ และความคาดหวัง โดยมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน อายุ อาชีพ และการศึกษา ไม่มีผลต่อความพึงพอใจ

ทิพวรรณ พุทธคุณ
ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

9 / 03 / 06

Thipawan Buthakhun 2006: The Satisfaction of Students in Twilight Program of Faculty of Law Thammasat University Concerning Exposure to Political Information on Television. Master of Arts (Political Science), Major Field: Political Science, Department of Political Science and Public Administration. Thesis Advisor: Associate Professor Kovit Wongsurawat, Ed.D. 115 pages.
ISBN 974-16-1169-2

The objectives of this research were The Satisfaction of Students in Twilight Program of Faculty of Law Thammasat University concerning Exposure to Political Information on Television.

The samples composed of 165 people The data were collected by using questionnaire. The data were analysed in the forms of percentage, mean standard deviation, t-test, F-test and Pearson Product Moment Correlation Coefficient, The statistical level of significance was set at .05

The research found out that the level of The Satisfaction of Students in Twilight Program of Faculty of Law Thammasat University concerning Exposure to Political Information on Television was in the middle level .The factors which effected the level the Satisfaction was Sex, Income and Expectations at the.05 level of significance. Age, Education Level and Occupation did not effected the level Satisfaction.

Thipawan Buthakhun

Student's signature

Kovit Wongsurawat 9 / 03 / 06

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ดีด้วยความกรุณา เสียสละเวลาแนะนำและให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากศาสตราจารย์ ดร.โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ลลิตา สุนทรวิภาต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัชรินทร์ ชาญศิลาภิ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. จ่านอง อดิวัฒนสิทธิ์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย และรองศาสตราจารย์จตุพร บานชื่น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ นักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทุกคนที่กรุณาตอบแบบสอบถาม และที่สำคัญขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับ พ.อ. อุทัย เต็มทอง หัวหน้าแผนกข่าวภูมิภาค ททบ.5 และ พ.อ.คณิต บุญโยชัยภูมิภัก อธิบดีหัวหน้าแผนกข่าวภูมิภาค ที่ให้โอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขอขอบคุณ พี่ ๆ ในแผนกข่าวภูมิภาคทุกคน น้อง ๆ ในฝ่ายข่าว ตลอดจนเพื่อนรัก เพ็ญพิลาศ อุไทยธราทร พัชรลักษณ์ วิตดาภิรดี วรรตมา บุณนาค เจนจิรา ศักดิ์สุระกานต์ ศศิกุล ประพันธ์โยธิน และน้อง ๆ รัฐศาสตร์การปกครองรุ่น 13 ทุกคนที่คอยช่วยเหลือเกื้อหนุนให้การวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จ

และเหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคำรพ และคุณแม่ทิพยา แวววับ ที่ได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดีและมีวันนี้ รวมทั้งพลังใจสำคัญจากลูกปรีนซ์ ด.ช.สุริย์ยศ และสามีสรายุทธ พุทธคุณ ที่เห็นความสำคัญของการศึกษา น้องสาวจันทิมาและครอบครัวสวนสุข ปุ๊กและณิร่านพุทธศิลป์ที่คอยช่วยเหลือ ทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จดังที่ตั้งใจ

ทิพวรรณ พุทธคุณ

มีนาคม 2549

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวังจากสื่อ	5
แนวคิดและทฤษฎีการเปิดรับสื่อและข่าวสาร	9
แนวคิดและทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ	17
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อมวลชน	24
แนวคิดเกี่ยวกับข่าวโทรทัศน์	32
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	42
กรอบแนวคิดการวิจัย	43
สมมติฐานในการวิจัย	44
บทที่ 3 ระเบียบวิธีและการดำเนินการวิจัย	45
วิธีการและอุปกรณ์	45
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	45
การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง	45
การสุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	51
ผลการวิจัย	51
ข้อวิจารณ์	80
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	85
สรุปผลการศึกษา	85
ข้อเสนอแนะ	88
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	92
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	100
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	110
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	115

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวน และ ร้อยละของคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษา โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	51
2	จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการรับรู้	54
3	จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านความหลากหลาย	56
4	จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านประโยชน์ทางสังคม	58
5	จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ	60
6	คะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง ทางสถานีโทรทัศน์	61
7	จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการรับรู้	62
8	จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านความหลากหลาย	64
9	จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านประโยชน์ทางสังคม	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ	68
11	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง ทางสถานีโทรทัศน์	69
12	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับความพึงพอใจในการเปิดรับชม ข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์	70
13	เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในภาพรวมของนักศึกษา โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	72
14	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษา ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับความพึงพอใจในการเปิดรับชม ข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์	72
15	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพของนักศึกษา โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์	74
16	เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในภาพรวมของนักศึกษา โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	75

สารบัญญัตินำ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านการรับรู้) ของนักศึกษา โครงการนิสิตอาสาสมัครภาคบัณฑิต คณะนิสิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่	76
18	เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านความหลากหลาย) ของนักศึกษา โครงการนิสิตอาสาสมัครภาคบัณฑิต คณะนิสิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่	76
19	เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านประโยชน์ทางสังคม) ของนักศึกษา โครงการนิสิตอาสาสมัครภาคบัณฑิต คณะนิสิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่	77
20	เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ) ของนักศึกษา โครงการนิสิตอาสาสมัครภาคบัณฑิต คณะนิสิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่	78
21	ความสัมพันธ์ของความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง ของนักศึกษาโครงการนิสิตอาสาสมัครภาคบัณฑิต คณะนิสิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความสัมพันธ์ กับความพึงพอใจในการ เปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์	79
22	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	88

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แบบจำลองอธิบายความคาดหวังจากสื่อ	8
2	แบบจำลองอธิบายการใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจ	22

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญปัญหา

ปราชญ์ทางรัฐศาสตร์ได้กล่าวไว้ว่ามนุษย์ในสังคม หรือในชุมชนเป็นสัตว์การเมือง ทั้งนี้ เพราะในสังคมหรือชุมชนที่มีการปกครองนั้นสมาชิกของสังคมหรือชุมชนย่อมมีความผูกพัน เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของสังคม หรือชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ปัญหาที่ ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายเผชิญก็คือ ทำอย่างไรประชาชนของประเทศจึงจะมีความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบการเมืองและการปกครองของประเทศ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง ได้อย่างถูกต้อง การเรียนรู้และการพัฒนาด้านการเมือง การปกครองของประชาชนนั้นเป็น กระบวนการที่ต่อเนื่องและดำเนินไปตลอดชีวิตในลักษณะของการสะสม ดังนั้นสถาบันต่าง ๆ ใน สังคมจึงล้วนแล้วแต่มีส่วนในการทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนาได้ทั้งสิ้น และที่ ขาดเสียมิได้คือสถาบันสื่อมวลชน เพราะเป็นสถาบันที่สามารถถ่ายทอด ข่าวสาร ความรู้และความ คิดเห็นทางด้านการเมืองการปกครองไปสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง (ปรมะ, 2546: 157)

มนุษย์ได้ใช้วิธีการต่าง ๆ ติดต่อกับคนอื่น ๆ เพื่อที่จะบอกข่าวสาร ข้อมูล ตลอดจน ความรู้สึนึกคิด ความเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อกัน Schramm (1969: 23) กล่าวว่า สิ่งสำคัญของการสื่อสารอยู่ที่การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ซึ่งมีความหมายกว้างขวาง คลุมตั้งแต่ ข้อเท็จจริงไปถึงความคิดเห็นและสภาวะอารมณ์ของคน พรศักดิ์(2526 : 23)กล่าวว่า นักรัฐศาสตร์ หลายคนจัดเอา ข่าวสาร เป็นทรัพยากรทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวกำหนดอำนาจ หรือ อิทธิพลทางการเมืองของบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินสมบัติ ฐานะทางสังคม ตำแหน่งหน้าที่ อำนาจ หน้าที่ การศึกษา การครอบครองอำนาจรัฐ ฯลฯ ข่าวสารทางการเมืองจะมีความเกี่ยวข้องอย่างมาก กับความสนใจ ความกระตือรือร้นทางการเมือง

ปัจจุบันโทรทัศน์เป็นสื่อการเมืองที่แพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากสามารถรับได้ทั้งเสียงและ ภาพที่เคลื่อนไหว เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนอื่น ๆ แล้วโทรทัศน์เป็นสื่อที่เหมาะสมกับบุคคล ทุกระดับและทุกภูมิภาค แม้กระทั่งในสหรัฐอเมริกาที่มีสื่อที่มีคุณภาพให้เลือกมากมายและจาก งานวิจัยก็พบว่าโทรทัศน์เป็นสื่อทรงอิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อผู้เปิดรับสื่อค่อนข้างสูง เนื่องจาก โทรทัศน์มีพลังในการกระตุ้นหรือชักนำผู้รับสารได้ง่าย (สุรพงษ์, 2544: 158)

รายการข่าวภาคเช้าเป็นข่าวช่วงแรกของทุกสถานีที่ต้องการนำเสนอข่าวสารให้รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์และเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่ประชาชนต้องการข้อมูลข่าวสารกันมาก จะเห็นได้ว่านโยบายของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งได้ให้ความสำคัญกับการนำเสนอรายการข่าวภาคเช้าและมีการแข่งขันกันสูง เพราะช่วยให้ผู้ที่ได้รับชมเป็นคนทันเหตุการณ์ สามารถนำไปพูดคุยกับผู้อื่นในสังคมหรือใช้ประโยชน์ในการทำงานในชีวิตประจำวันได้ การเปิดรับชมข่าวสารการเมืองในช่วงเช้าถือว่ามีความสำคัญมาก

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนื่องจาก เป็นสถาบันการศึกษาที่ถือกำเนิดขึ้นและถูกหล่อหลอมด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยและประชาชนมาโดยตลอดช่วงระยะเวลาร่วม 73 ปี (เอกสารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547: 5) โดยเฉพาะ คณะนิติศาสตร์ ถือว่ามีความสำคัญต่อการเมืองการปกครอง เพราะกฎหมายคือเครื่องมือของรัฐในอันที่จะปกป้องคุ้มครองสมาชิกในสังคมและขจัดภัยอันจะมีมาเพื่อบ่อนทำลายความสงบสุขและสันติของสังคม(วิชญ์, 2521:46)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลวิจัยในเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาข่าวการเมืองทางสถานีโทรทัศน์
2. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่องความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเฉพาะนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีมาแล้วและศึกษาวิชากฎหมายเป็นปริญญาตรีใบที่ 2 เพื่อเข้าสู่เส้นทางวิชาชีพนักกฎหมายในอนาคต โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนประจำภาค 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 282 คน (ฝ่ายประมวลข้อมูล สำนักทะเบียนและประมวลผลมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548)

นิยามศัพท์

ข่าวสารการเมือง หมายถึง เนื้อหาของสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งได้แก่เนื้อหาสิ่งต่างๆ ที่จะช่วยลดความไม่แน่ใจในเรื่ององค์กรหรือสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ในระบบการเมือง ช่องทางการผ่านของข้อเรียกร้องและการสนับสนุนระบบการเมือง โครงสร้างหรือสถาบันการเมืองที่กำหนดการตัดสินใจ นโยบาย ในระบบการเมือง เช่น รัฐสภา ระบบราชการ เป็นต้นรวมทั้งการรับรู้เกี่ยวกับตนในฐานะและบทบาทของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองในที่นี้จึงหมายถึงประเด็นเนื้อหารายการที่สื่อมวลชนนำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ภาคเช้าฟรีทีวี 6 ช่อง คือ ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 และ ช่องไอทีวี

สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี หมายถึง สถานีโทรทัศน์ที่นำเสนอข่าวสารการเมืองภาคเช้า ช่วงเวลา 05.30-08.30 น. โดยที่ผู้ชมโทรทัศน์สามารถเปิดเครื่องรับโทรทัศน์ชมรายการต่าง ๆ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายได้แก่สถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 สถานีที่ออกอากาศที่กรุงเทพมหานคร คือสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ทีวีเสรี

การเปิดรับชมโทรทัศน์ หมายถึง เหตุผลในการเลือกเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์เพื่อนำข่าวนั้นไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกที่ผู้รับสารหรือผู้ชมมีเหตุผลหรือมีจุดมุ่งหมายอยู่ในใจ อยู่ก่อนแล้วว่าต้องการนำข่าวสารที่ได้รับจากสื่อมวลชนไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

ความพึงพอใจ หมายถึง การประเมินความรู้สึกที่ผู้รับสารหรือผู้ชมได้รับการตอบสนอง จากความคาดหวังที่ผู้รับสารมีเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายอยู่ในใจ ในการนำข่าวสารที่ได้ไปใช้ ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

สำหรับการศึกษารุ่นนี้ได้แบ่งความคาดหวังและความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ออกเป็น 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านการรับรู้ หมายถึง การใช้ประโยชน์จาก ข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการอยากรู้และการได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วน หนึ่งของสังคม 2) ด้านความหลากหลาย หมายถึง การใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านสื่อมวลชน เพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาความเข้าใจ หรือต้องการความตื่นเต้น 3) ด้านประโยชน์ทาง สังคม หมายถึง ความต้องการใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านสื่อมวลชนเพื่อต้องการการยอมรับการ สมาคมในสังคม การแสดงความเป็นกลุ่มเดียวกัน และ 4) ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านสื่อมวลชน เพื่อปิดกั้นตนเองออกจากผู้อื่น หรือการตัดคนอื่น ไม่ให้รบกวน โดยผู้รับสารหรือผู้ชมจะให้ความสนใจกับข่าวสารที่ผ่านทางสื่อมวลชนนั้นว่าเป็น พฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่ควรถูกขัดจังหวะ

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีสถานภาพกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 โครงการ นิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้น ปริญญาตรีมาแล้วและศึกษาวิชากฎหมายเป็นปริญญาตรีใบที่ 2 โดยศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่ ลงทะเบียนเรียนประจำภาคที่ 1 ปีการศึกษา 2548

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองของนักศึกษาโครงการ
นิสิตสาครภัคบัณฑิต คณะนิสิตสาคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสาร
แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางใน
การศึกษาดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวังจากสื่อ
2. แนวคิดและทฤษฎีการเปิดรับสื่อและข่าวสาร
3. แนวคิดและทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อมวลชน
5. แนวคิดเกี่ยวกับข่าวโทรทัศน์
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวังจากสื่อ

ความหมายของความคาดหวัง

พจนานุกรมทางด้านพฤติกรรมได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่าเป็นสถานะทางจิตซึ่ง
เป็นความรู้สึกลึกซึ้งหรือเป็นความคิดเห็นอย่างมีวิจารณ์ของบุคคลที่คาดคะเน หรือคาดการณ์
ล่วงหน้าต่อบางอย่างว่าควรมี ควรจะเป็น หรือควรเกิดขึ้น (Oxford, 1989: 281)

Son (1988: 281) ให้ความหมายของความคาดหวังว่าเป็นความหวังที่แรงกล้าว่าบางสิ่ง
บางอย่างจะเกิดขึ้น หรือเป็นความเชื่อว่าบางสิ่งบางอย่างควรเกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้น

Clay (1988: 252) ได้กล่าวถึง ความคาดหวังต่อการกระทำ หรือสถานการณ์ว่าเป็นการ
คาดการณ์ล่วงหน้าถึงอนาคตที่ดี หรือเป็นความมุ่งหวังที่ดีงาม เป็นระดับหรือค่าความน่าจะเป็นของ
สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มุ่งหวังไว้

Finn (1921: 15-16) กล่าวว่า ความคาดหวัง เป็นการประเมินค่าบุคคลหรือตนเองด้านจิตรู้อำนาจและใช้ความคาดหวังนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่จะมีต่อบุคคลที่ตนคาดหวัง หรือต่อตนเอง ในลักษณะที่ตนคิดว่าถูกต้อง

Mondy et al. (1990) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า เป็นการคาดการณ์ของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ โดยบุคคลจะใช้ประสบการณ์ที่เคยประสบมาเป็นปัจจัยกำหนดความคาดหวัง ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึกความคิดเห็น การรับรู้ การตีความหรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เห็นเป็นประจักษ์ พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลจะเป็นไปเพื่อการได้รับผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้

สุณีย์ (2525: 29) สรุปถึงความคาดหวังว่า เป็นการทำนายเหตุการณ์ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง การคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลเคยมีประสบการณ์เดิมมาก่อนในช่วงชีวิตจริงของบุคคลนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ๆ จะไม่ตรงกันเสมอไป ช่องว่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังไว้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ๆ เรียก discrepancy ซึ่งจะเป็สิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการตื่นตัวได้

สุรวงศ์ (2529: 55) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความเชื่อว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งน่าจะเกิดขึ้นและสิ่งใดไม่น่าจะเกิดขึ้นความคาดหวังจะเกิดขึ้นตรงตามความเชื่อหรือการคาดการณ์ล่วงหน้าหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน หากความคาดหวังนั้นประสบความสำเร็จหรือถูกต้อง จะมีเจตคติที่ดีหรือมีความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าหากความหวังจากเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติงานว่า หมายถึงความคาดหวัง (ความเป็นไปได้)ที่ว่าถ้ามีความพยายามแล้วขอมนำไปสู่การกระทำ แม้การกระทำที่เสร็จจะไม่บรรลุเป้าหมายเพราะงานยากเกินไปหรือประเมินค่าไม่เพียงพอหรือบุคคลขาดความชำนาญ

ไพฑูรย์ (2530: 109) ได้ให้คำจำกัดความของความคาดหวังว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อตนเองอย่างหนึ่งว่าตนเองควรจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร เมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือต่องานที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ความคิดดังกล่าวรวมไปถึงการคิดถึงบุคคลอื่นด้วย

จากความหมายของความคาดหวัง สามารถสรุปได้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคาดหวัง การคาดคะเน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาศัยข้อมูลจากอดีตและปัจจุบันเป็นตัวทำนาย ซึ่ง ความคาดหวังของแต่ละคนอาจจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน ทั้งนี้บุคคลมีความต้องการ และมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง

จึงพยายามหาทางกระทำการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ และเมื่อได้รับการตอบสนองตามที่ตั้งความหวังเอาไว้บุคคลนั้นก็จะได้ความพึงพอใจ

ลักษณะความคาดหวังจากสื่อ

ความคาดหวังของบุคคลเป็นการตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ ดังนั้นความต้องการกับความคาดหวังจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันแทบจะแยกไม่ออก ทั้งนี้มนุษย์จะมีความต้องการในสิ่งที่สูงขึ้นจึงก่อให้เกิดความคาดหวังในสิ่งเหล่านั้นตามมา

โกวิท (2548: 23) กล่าวถึงทฤษฎีแรงจูงใจของมนุษย์ (A Theory Of Human Motivation) ที่ Abraham Maslow เขียนปิรามิด (ขั้นตอน) ของความต้องการ ว่าเป็นเบสิค นีดส์ (Basic Needs) ซึ่งมีลำดับตามขั้นตอน 7 ขั้นคือ

1. The Physiological Needs (ความต้องการปัจจัยพื้นฐาน, ความต้องการทางกาย)
2. The Safety Needs (ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย)
3. The Belongingness and Love Needs (ความต้องการความรักและเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม)
4. The Esteem Needs (ความต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น)
5. The Need for Self – Actualization (ความต้องการในการเข้าใจและรู้จักตนเอง)
6. The Desires to Know and to Understand (ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ)
7. The Aesthetic needs (ความต้องการความสวยงาม)

ยุบล (2534: 92-97) กล่าวว่า ทฤษฎีความคาดหวังจากสื่อ เป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากแนวทฤษฎีพฤติกรรมและแรงจูงใจ (Action/ Motivation Perspective) และเป็นหลักการที่พัฒนามาจากแนวทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ ซึ่งนักวิชาการสื่อสารนำแนวทฤษฎีนี้มาใช้กับพฤติกรรมการเปิดรับสารของมนุษย์ โดยเฉพาะในในสถานการณ์ที่การใช้สื่อมีลักษณะเกิดขึ้นอย่างมีเป้าหมายและผู้รับสารสามารถอธิบายทางเลือกของเขาได้

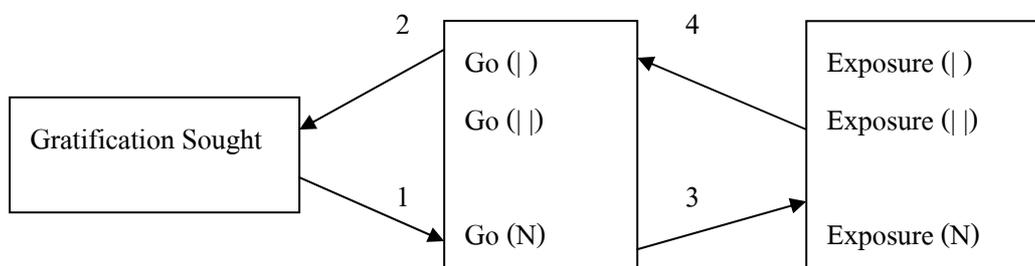
Swason (1987: 237-254) กล่าวว่า ความคาดหวังหรือการแสวงหาความพึงพอใจ (Gratification Seeking) เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสามารถนำไปสู่ความเข้าใจอันแจ่มชัดต่อเหตุการณ์ (Consequences) แรงจูงใจ (Motive Sources) ที่เป็นตัวก่อให้เกิดความต้องการที่จะได้รับความพอใจ (Gratification) โดยผ่านการเปิดรับสื่อ

Galloway and Meek (1981: 443-449) กล่าวว่า ในบางครั้ง ความคาดหวังสามารถเกิดขึ้นเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับสื่อ ซึ่งก่อให้เกิดผลต่อมาก็คือ ผู้รับสารเกิดความหวังต่อสื่อหรือเนื้อหาสื่อเพื่อผลลัพธ์คือ ความพึงพอใจที่ได้รับเมื่อมีการเปิดรับสื่อ (Exposure) และความพึงพอใจของบุคคลที่ได้รับต่อสิ่งหนึ่ง ๆ อาจมากกว่าหรือน้อยกว่าที่คาดหวังไว้ก็ได้

Palmgreen et al. (1982: 441-478) ชี้ให้เห็นว่าเหตุการณ์เชิงเหตุผล(Casual Sequences) ในเรื่องความพึงพอใจ - พฤติกรรม (Gratification - Behavior) และพฤติกรรมความพึงพอใจ (Behavior - Gratification) มีความแตกต่างกันในสมาชิกผู้รับสารที่แตกต่างกัน และความพึงพอใจที่ได้รับการตอบสนอง (Gratification Obtained)และความคาดหวัง (Gratification Sought) มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นในแบบจำลองดังต่อไปนี้

แบบจำลองย้อนกลับ

Model of GS, GO, and Exposure Pattern

ภาพที่ 1 แบบจำลองอธิบายความคาดหวังจากสื่อ

ที่มา: Palmgreen et al. (1982: 441-478)

จากแบบจำลองลูกศรที่ 1 และลูกศรที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความคาดหวัง หรือการแสวงหาความพึงพอใจ (Gratification Sought) ต่อสื่อหนึ่ง ๆ ชนิดของเนื้อหาสื่อและอื่น ๆ นั้น ได้รับอิทธิพลจากความพึงพอใจที่ได้รับ (Gratification Obtained) จากส่วนประกอบของสื่อ นั้น (Components of that Medium) ยกตัวอย่าง เช่น ความคาดหวังต่อข่าวโทรทัศน์ที่ได้รับผลกระทบจากความพึงพอใจจากรายการข่าวที่ผู้รับสารเปิดรับข่าวในโทรทัศน์ตามช่องต่าง ๆ

ส่วนลูกศรที่ 3 แสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจที่ได้รับและการเปิดรับสื่อ และชี้ว่าความพึงพอใจที่ได้รับที่แตกต่างกัน จากสื่อที่แตกต่างกันก็ส่งผลให้มีการเปิดรับสื่อเหล่านั้นแตกต่างกัน กล่าวคือ ยิ่งระดับความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อหนึ่งมากเท่าใด ก็จะมีมีการเปิดรับสื่ออื่นมากขึ้นไปด้วยและท้ายที่สุด ลูกศรที่ 4 แสดงให้เห็นผลย้อนกลับคือการชมรายการที่หลากหลาย รูปแบบเนื้อหาสื่อ ฯลฯ จะมีผลย้อนกลับไปสู่อิทธิพลต่อการประเมินความพึงพอใจที่ได้รับของข่าวสาร

จากที่กล่าวมาข้างต้น ความคาดหวังจากสื่อจึงหมายถึง ความรู้สึกที่ผู้รับสารหรือผู้ชมมี เหตุผลหรือมีจุดมุ่งหมายอยู่ในใจอยู่ก่อนแล้วว่าการนำข่าวสารที่ได้รับจากสื่อมวลชนไปใช้ประโยชน์ในด้านใดเพื่อแสวงหาความพึงพอใจ ซึ่งในการศึกษารุ่นนี้ได้แบ่งความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ออกเป็นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ด้านการรับรู้ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการอยากรู้และการได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านความหลากหลาย หมายถึง การใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านสื่อมวลชนเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาความเข้าใจ หรือต้องการความตื่นเต้น ด้านประโยชน์ทางสังคม หมายถึง ความต้องการใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านสื่อมวลชนเพื่อต้องการการยอมรับการสมาคมในสังคม การแสดงความเป็นกลุ่มเดียวกัน และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านสื่อมวลชน เพื่อปิดกั้นตนเองออกจากผู้อื่น หรือการตัดคนอื่นไม่ให้รบกวน โดยผู้รับสารหรือผู้ชมจะให้ความสนใจกับข่าวสารที่ผ่านทางสื่อมวลชนนั้นว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่ควรถูกขัดจังหวะ

แนวคิดและทฤษฎีการเปิดรับสื่อและข่าวสาร

โดยทั่วไปมนุษย์มีธรรมชาติที่จะเปิดรับข่าวสารตลอดเวลาเพียงแต่จะเปิดรับสื่อใดอย่างไร นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเป็นตัวกำหนด

Atkin (1973: 208) กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากยิ่งมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันสมัยทันเหตุการณ์มากกว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

Merrill and Lowenstein (1971: 134-135) สรุปถึงสาเหตุต่างที่ทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารต่างกันดังนี้

1. ความเหงา มนุษย์ต้องการมีเพื่อนไม่ต้องการอยู่ตามลำพังจึงพยายามรวบรวมกลุ่มเพื่อสังสรรค์กับผู้อื่น แต่เมื่อจำเป็นต้องอยู่ตามลำพังไม่สามารถติดต่อกับสังสรรค์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้ สื่อมวลชนจึงเป็นเพื่อนแก้เหงาได้ โดยบางคนพอใจที่จะอยู่กับสื่อมวลชนมากกว่าที่จะอยู่กับบุคคล เพราะเห็นว่าสื่อมวลชนไม่สร้างแรงกดดัน

2. ความอยากรู้อยากเห็น มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่างๆ อยู่แล้วตามธรรมชาติ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงถือเอาจุดนี้เป็นหลักสำคัญในการเสนอข่าวสาร โดยเริ่มจากสิ่งใกล้ตัวก่อน ไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างตัวเองออกไป

3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง มนุษย์แสวงหาข่าวสารและใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ของตัวเองเพื่อช่วยให้ความคิดของตนบรรลุ เพื่อใช้ข่าวสารที่ได้มาเสริมบารมี ให้ความมั่นใจแก่ตัวเอง โดยจะเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด (Least Effort) และได้ประโยชน์ตอบแทนที่ดีที่สุด (Promise of Reward)

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อ สื่อแต่ละประเภทตอบสนองความพึงพอใจของผู้รับสารแตกต่างกันจึงมีส่วนทำให้ผู้รับสารแสวงหาและได้ประโยชน์ไม่เหมือนกัน ผู้รับสารแต่ละคนย่อมจะเข้าใจในลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการ และทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

การเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสาร

Dominick (1999: 44-48) กล่าวว่าผู้รับสารมีสิทธิที่จะเลือกเปิดรับสื่อมวลชนตามที่ตนต้องการ ซึ่งเหตุผลในการเลือกเปิดรับสื่อมวลชนของผู้รับสารแต่ละคน สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. เพื่อการรับรู้ (Cognition) หมายถึง การที่ประชาชนผู้รับสารต้องการข่าวสารเพื่อสนองต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในด้านความรู้และความต้องการได้รับการยอมรับว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจส่วนประกอบของสังคม โดยการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบหลักคือ ข่าว ความรู้และบันเทิง

2. เพื่อความหลากหลาย (Diversions) ทั้งนี้เพื่อสนองต่อความต้องการของมนุษย์ ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น

2.1 การกระตุ้นอารมณ์ (Stimulation) เป็นการเปิดรับสื่อเพื่อแสวงหาความเข้าใจ ความสนุกสนาน ความตื่นเต้น ทั้งนี้เพื่อต้องการลดความเบื่อหน่ายในชีวิต

2.2 การพักผ่อน (Relaxation) เป็นการเปิดรับสื่อเพื่อผ่อนคลายความเครียดที่มากเกินไป หรือลดความเร่งรีบในชีวิตประจำวันลง

3. เพื่อประโยชน์ทางสังคม (Social Utility) หมายถึง ความจำเป็นของบุคคลที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นการเปิดรับสื่ออาจแสดงถึงการยอมรับการสมาคมในสังคม (Prosocial) และความผูกพันต่อผู้อื่น ซึ่งอาจแสดงออกได้ดังนี้

3.1 การใช้ภาษาร่วมสมัย (Conversation Currency) ผู้รับสารอาจเปิดรับสื่อ เพื่อต้องการความทันสมัย โดยการแสดงออกถึงการใช้ภาษา เช่น คำพูด และความเข้าใจต่อคำนิยามใหม่ ๆ เพื่อแสดงความเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยสื่อมวลชนจะเป็นสะพานเชื่อมของคนในกลุ่มเหล่านั้น การใช้ภาษาร่วมสมัย มักปรากฏได้ชัดเจนในกลุ่มวัยรุ่นกับการโฆษณา เป็นต้น

3.2 สื่อมวลชนสัมพันธ์ (Parasocial Relationship) ในสังคมที่ก้าวหน้ามากขึ้น ปัจเจกชนกลับยังมีความรู้สึกโดดเดี่ยว ทั้งนี้เนื่องจากเวลาที่มืออยู่จำกัด ถูกนำไปใช้เพื่อการแข่งขันและการประกอบอาชีพ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องการสังคม แต่การสมาคมกับมนุษย์ด้วยกันนั้น ถูกจำกัดลงด้วยสังคมที่ก้าวหน้าแบบอุตสาหกรรม มนุษย์จึงมักมีสื่อมวลชนเป็นเพื่อนแท้หรืออย่างน้อยก็อาศัยสื่อมวลชนในการแสวงหามิตร ดังเช่น สังคมในชุมชนเมืองอย่างกรุงเทพฯ เป็นต้น ที่ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยสิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นเพื่อนมากกว่าการคบกับเพื่อนบ้านด้วยกัน

4. การปิดกั้น (Withdrawal) มีลักษณะที่ตรงข้ามกัน เพื่อประโยชน์ทางสังคม กล่าวคือเป็นการใช้สื่อเพื่อสร้างกำแพงปิดกั้นเขาจากผู้อื่น หรือ กิจกรรมอื่น ๆ เช่น สื่อช่วยให้คนหลีกเลี่ยงงานบ้านบางอย่าง ซึ่งต้องทำให้เสร็จ และเด็ก ๆ เรียนรู้อย่างรวดเร็วในการใช้สื่อเป็นเครื่องมือเช่นนี้ ซึ่งการให้ความสนใจกับสื่อถือเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่ควรถูกขัดจังหวะเป็นเรื่องปกติที่จะละทิ้งหรือหลีกเลี่ยงงานอื่น ๆ ไปก่อน มนุษย์จึงใช้สื่อเพื่อสร้างอาณาเขตระหว่างตัวเองกับคนอื่น ๆ เช่นในขณะที่คุณอยู่ในรถประจำทางหรือในสถานที่สาธารณะและคุณไม่ต้องการถูกรบกวนคุณจะหมกมุ่นอยู่กับหนังสือ นิตยสาร หรือหนังสือพิมพ์ หรือหากคุณอยู่บนเครื่องบินคุณอาจใส่หูฟังเพื่อตัดคนอื่นออกไปจากการรบกวน โทรทัศน์ก็ทำหน้าที่เช่นเดียวกันนี้ที่บ้าน

McComb and Becker (1979: 51-52) กล่าวว่า บุคคลใช้สื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ 6 ประการคือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ จากการติดตามความเคลื่อนไหวและการสังเกตการณ์รอบตัว เพื่อให้ทัน เหตุการณ์ ทันสมัย
2. เพื่อต้องการคำแนะนำในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้องและช่วยในการตัดสินใจในแต่ละวัน เพื่อ ความอยู่รอด
3. เพื่อความตื่นเต้น จะได้รับรู้ดีกว่าได้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นด้วย
4. เพื่อเสริมความคิดเห็น โดยเฉพาะความคิดเห็นเดิมให้มั่นคงยิ่งขึ้นหรือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ
5. เพื่อนำเอาไปใช้ในการสนทนา
6. เพื่อความบันเทิง ความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสาร

Defleur (1966) กล่าวว่า สมาชิกในสังคมหนึ่ง ๆ จะเลือกเนื้อหาหมากหรือน้อยคล้าย ๆ กัน และจะตอบสนองในทางเดียวกันด้วย โดยได้วางหลักเกณฑ์พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีไว้ว่า

1. บุคคลมีความแตกต่างกัน ในด้านบุคลิกภาพและสภาพทางจิตวิทยา
2. ความแตกต่างกันดังกล่าวนี้เป็นเพราะบุคคลมีการเรียนรู้จากสังคมแตกต่างกัน
3. บุคคลที่อยู่ต่างสภาพแวดล้อมกัน จะได้รับการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมต่างกัน
4. การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และบุคลิกภาพต่างกันดังกล่าว

Schramm (1973: 121-122) กล่าวถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้ผู้รับสารมีการเลือกเปิดรับสารแตกต่างกันคือ

1. ประสบการณ์ ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารต่างกัน
2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสารผู้รับสารแสวงหาข่าวสารเพื่อตอบสนองจุดประสงค์ของตนอย่างใดอย่างหนึ่งของตน
3. ภูมิหลังที่แตกต่างกัน ทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพแวดล้อม ทำให้มีความแตกต่างในพฤติกรรมกรเลือกรับสื่อและเนื้อหาสาระ
5. ความสามารถในการรับสาร เกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจที่ทำให้พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารต่างกัน
6. บุคลิกภาพ ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้ำใจและพฤติกรรมของผู้รับสาร
7. อารมณ์ สถานภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสารหรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารก็ได้
8. ทัศนคติจะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้พบ

ปรมะ (2546: 112-117) สรุปว่า ผู้รับสารแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะตัวของตน เช่น อายุ เพศ บุคลิกภาพ สติปัญญา ทักษะและประสบการณ์ จึงมีอิทธิพลต่อผู้รับสารในการทำการสื่อสาร ซึ่งในกรณีการสื่อสารกลุ่มใหญ่และการสื่อสารมวลชน จำแนกผู้รับสารออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะทางประชากร เช่นจำแนกตาม อายุ เพศ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ การศึกษา ดังนี้

1. อายุ (Age) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปคนที่อายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยมมากกว่าคนอายุมาก ขณะที่คนที่มีความอายุมากมักจะมี

ความคิดอนุรักษ์นิยมมากกว่าคนที่อายุน้อย และคนที่อายุน้อยมักจะเป็นคนที่ยึดถืออุดมการณ์กว่า ใจร้อนกว่า และมองโลกในแง่ดีกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่คนที่อายุมากมักจะยึดถือการปฏิบัติมากกว่า มีความระมัดระวัง และมองโลกในแง่ร้าย เนื่องจากเคยมีประสบการณ์ในชีวิต เคยซึ่งเคยผ่านยุคเช็ญต่าง ๆ มีความผูกพันที่ยาวนาน และมีผลประโยชน์ในสังคม มากกว่าคนที่อายุน้อย เช่นเดียวกันทัศนคติและความรู้สึกนึกคิด อายุเป็นสิ่งที่กำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการชักจูง รวมทั้งการใช้สื่อมวลชน ในงานวิจัยพบว่าคนที่อายุมากมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวหน้า ๆ มากกว่าเพื่อความบันเทิง โดยมากมักจะอ่านจดหมายถึงบรรณาธิการ ข่าวการบ้านการเมือง มากกว่าอ่านเรื่องตลกหรือข่าวกีฬา และในการดูรายการโทรทัศน์คนที่อายุมากมักจะดูรายการเกี่ยวกับการศึกษา ข่าว และข่าวสาร

2. เพศ (Sex) การวิจัยทางจิตวิทยาหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ เนื่องจากวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาท และกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน ผู้หญิงจึงมักจะเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์ โอนอ่อนผ่อนตาม งานวิจัยยังพบว่า ผู้หญิงถูกชักจูงได้ง่ายกว่าผู้ชาย ซึ่งในการทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัยวอชิงตัน โดยให้นักศึกษาหญิงและชายฟังปาฐกถาที่คัดค้านการเข้ามาแทรกแซงในเรื่องสาธารณสุขและการศึกษาของรัฐบาลกลาง ผลปรากฏนักศึกษาหญิงเปลี่ยนทัศนคติของตนหรือถูกชักจูงใจมากกว่านักศึกษาชายและผู้ชายยังใช้เหตุผลมากกว่าผู้หญิง

3. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio- Economic Status) หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว การวิจัยชี้ให้เห็นว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้รับสาร ทำให้คนมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติ ค่านิยม และเป้าหมายที่ต่างกัน ในทำนองเดียวกัน คนที่มีอาชีพ ต่างกันย่อมมองโลก มีแนวความคิด มีอุดมการณ์ มีค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ ต่างกัน เช่นคนที่รับราชการมักจะคำนึงถึงเรื่องยศฐาบรรดาศักดิ์ ศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิ ขณะที่คนทำธุรกิจเอกชน คำนึงถึงรายได้ การมีศักดิ์ศรีของตนด้วยเงินทองที่สามารถจะหาซื้อหรือจ่ายใช้สอยสิ่งที่ตนต้องการเพื่อรักษาสถานภาพในสังคมของตน ส่วนรายได้ของคนย่อมเป็นเครื่องกำหนดความต้องการของคนตลอดจนกำหนดความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และพฤติกรรมต่าง ๆ เช่นการแนะนำให้ชานาที่ยากจนบริโภคเนื้อสัตว์ในปริมาณที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ หรือการแนะนำให้ชานาที่ยากจนหันมาใช้เครื่องจักรแทนวัวควายในการทำนา จะยากกว่าการแนะนำให้คนที่มียาได้มากมาย ซื้อเครื่องซักผ้าหรือรถคันใหม่ นอกจากนั้นคนที่มียาได้สูงยังมักจะใช้สื่อมวลชนมากด้วย

4. การศึกษา (Education) หรือความรู้ มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร คนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ในยุคสมัยที่ต่างกัน ในระบบการศึกษาที่ต่างกันและสาขาวิชาที่ต่างกันจะมีความรู้สึกรู้จักคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูง หรือมีความรู้ดีจะได้เปรียบในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะจะเข้าใจสารได้ดี การศึกษาวิจัยหลายเรื่องได้ชี้ว่าการศึกษาของผู้รับสารนั้น ทำให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมการสื่อสารต่างกันไป เช่น บุคคลที่มีการศึกษาสูง ก็จะมีคามสนใจในข่าวสารกว้างขวาง แต่จะไม่ค่อยเชื่ออะไรง่าย ๆ จะต้องมีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนเพียงพอจึงจะเชื่อและโดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย โดยผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาน้อยมักจะใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ หรือหากผู้มีการศึกษาสูงมีเวลาว่างพอก็จะใช้ทั้งสื่อประเภทสิ่งพิมพ์และสื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์

พีระ (2529: 637-639) กล่าวว่าในการรับข่าวสารต่างๆ ผู้รับสารจะมีกระบวนการรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ความรู้สึกรู้จักคิด ฯลฯ ที่ไม่เหมือนกัน ของแต่ละบุคคล ซึ่งกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย

1. การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) ผู้รับสารมีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งโดยมักจะเลือกรับความคิดเห็น ความสนใจของตน เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติที่มีอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้เกิดภาวะทางจิตที่ไม่สมดุล หรือมีความไม่สบายใจ ที่เรียกว่า Cognitive Dissonance

2. การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Interpretation) เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ผู้รับสารจะเลือกรับรู้และตีความข่าวสารที่ได้รับแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ทัศนคติ ความต้องการ ความหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกาย หรือสภาวะอารมณ์ ในขณะนั้น ฉะนั้นในบางครั้งผู้รับสารอาจจะบิดเบือนข่าวสารเพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนเอง

3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นบุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับคามสนใจ ความต้องการ ทัศนคติของตนเอง ซึ่งการเลือกจดจำเนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับ อาจจะช่วยเหลือเสริมทัศนคติและความเชื่อเดิมของผู้รับสาร ส่วนในบางเรื่องที่ผู้รับสารไม่สนใจ บางครั้งก็อาจจะทำให้การสื่อสารไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เพราะผู้รับสารอาจจะไม่สนใจจดจำในสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการให้จดจำก็จะไม่เลือกจดจำ

พีระ (2537: 636) ยังสรุปการศึกษาตามแนวคิดนี้ด้วยว่าผู้รับสารต่างหากที่ใช้สื่อมวลชน เพื่อสนองความพึงพอใจของตน การศึกษาในลักษณะนี้จึงตรงกับวิธีการศึกษาในเชิงหน้าที่ของ สื่อมวลชน (Functional Approach) ที่มุ่งพิจารณาว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่ต่าง ๆ กัน เพื่อสนองความ ต้องการของผู้รับสาร เช่นหน้าที่ในการเสนอข่าวสาร หน้าที่ในการให้ความบันเทิง และพักผ่อน หย่อนใจ หน้าที่ในการเป็นสื่อเพื่อการติดต่อกับสังคม และหน้าที่ในการเสริมสร้างลักษณะส่วนบุคคลให้แก่ผู้รับสาร เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่า การใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของบุคคล นอกจากจะขึ้นอยู่กับสภาพจิตใจ สภาพแวดล้อม ของผู้ใช้สื่อแล้วยังขึ้นอยู่กับกระบวนการรับรู้ ข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ทศนคติ ของผู้รับสารที่ต่างกัน ด้วย ในการเปิดรับข่าวสารต่าง ๆ ที่ส่งผ่านมาทางสื่อมวลชนผู้รับสารแต่ละคนย่อมมีความต้องการ ในการใช้ข่าวสารสนองตอบความพึงพอใจด้วยเหตุผลที่ต่างกัน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวนี้เป็นเป้าหมายที่ อยู่ในใจหรือเป็นความคาดหวังที่อยู่ในใจอยู่ก่อนแล้วว่าต้องการผลลัพธ์อะไรจากการเปิดรับสื่อ และข่าวสารนั้น ๆ แล้วจึงจะเกิดพึงพอใจตามมา ในงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจที่ได้รับการ ตอบสนองตามความคาดหวังในการนำข่าวสารที่ได้รับผ่านทางสื่อมวลชน ไปใช้ประโยชน์ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชนเพื่อสนอง ความต้องการอยากรู้และการได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 2) ด้านความหลากหลาย หมายถึง การใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชนเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาความร่า ใจ หรือต้องการความตื่นเต้น 3) ด้านประโยชน์ทางสังคม หมายถึง ความต้องการใช้ประโยชน์ จากข่าวสารผ่านสื่อมวลชนเพื่อต้องการการยอมรับการสมาคมในสังคม การแสดงความเป็นกลุ่ม เดียวกัน และ 4) ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่าน สื่อมวลชน เพื่อปิดกั้นตนเองออกจากผู้อื่น หรือการตัดคนอื่นไม่ให้รบกวน โดยผู้รับสารหรือผู้ชม จะให้ความสนใจกับข่าวสารที่ผ่านทางสื่อมวลชนนั้นว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่ควรถูก ขัดจังหวะ

แนวคิดและทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมทางด้านพฤติกรรมได้ให้คำจำกัดความของ ความพึงพอใจ (Satisfaction) ว่าเป็นสภาพความรู้สึกของบุคคลที่มีความสุข ความอึดอ้อมใจ เมื่อต้องการหรือแรงจูงใจของตนได้รับการตอบสนอง (Walman, 1973: 392)

พจนานุกรมทางด้านจิตวิทยาได้ให้คำจำกัดความของ ความพึงพอใจ ว่าเป็นความรู้สึกของผู้ที่มารับบริการต่อสถานบริการ ตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าไปติดต่อขอรับบริการในสถานบริการนั้น ๆ (Chaplin, 1968: 437)

Kotler (2003: 61, 85) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกพอใจ หรือคาดหวังของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบการรับรู้จากการปฏิบัติที่ได้รับ โดยเชื่อมโยงเข้ากับความคาดหวังของลูกค้า ถ้าสิ่งให้ผู้ให้บริการปฏิบัติต่อลูกค้าั้นต่ำกว่าความคาดหวังที่ลูกค้าตั้งไว้ ลูกค้าก็จะไม่พึงพอใจ แต่ถ้าการปฏิบัตินั้นตรงกับความคาดหวังของลูกค้า ลูกค้าก็จะพึงพอใจ และยังถ้าการปฏิบัตินั้นเหนือกว่าความคาดหวังของลูกค้า ลูกค้าก็จะยิ่งพึงพอใจมาก ดังนั้นจึงควรพึงระลึกไว้เสมอว่า ความพึงพอใจที่สูงนำมาซึ่งความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อผลิตภัณฑ์ก็จะสูงตามไปด้วย บริษัทในปัจจุบันจึงเล็งเห็น และให้ความสำคัญกับความพึงพอใจโดยรวมของลูกค้า สำหรับในหลายๆ บริษัทแล้ว ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นทั้งเป้าหมายขององค์กรและเครื่องมือทางการตลาด

หุลย (2538: 8) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการ (Need) ได้บรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมจะแสดงออกอย่างมีความสุข สังเกตได้จาก สายตา คำพูด การแสดง ออก

Wallestein (1971: 475) ให้ความหมายของความพึงพอใจ ว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้าย (End-State in Feeling) ที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

พรณี (2528: 288) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันไป ความพึงพอใจมากหรือน้อยของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดบุคคลรอบข้างมีอิทธิพลมาก ความพึงพอใจของบุคคลมีแนวโน้มขึ้นอยู่กับ

ค่านิยมของคนด้วย ความพึงพอใจที่มาจากกรอบมั้งแต่วัยเด็กและค่อย ๆ ซึมซับจากการเลียนแบบ บิดามารดา คนใกล้ชิดโดยไม่ต้องมีผู้บอกสอน เป็นเรื่องของพฤติกรรมการเรียนรู้ ประสบการณ์ การรับถ่ายทอดความพอใจที่มีอยู่เดิมและสื่อมวลชน

วิลลิสทรี (2526: 49) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นการให้ค่าความรู้สึกของคนเราที่สัมพันธ์กับโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกดี-เลว พอใจ-ไม่พอใจ สนใจ-ไม่สนใจ เป็นต้น

Shelly (1975: 103) ได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจคือความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบของมนุษย์ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความสุขที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับ ความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความสุขเป็นความรู้สึกซับซ้อนและความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวก และความสุขมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์มักจะได้แก่ ทรัพยากร หรือสิ่งเร้า การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจ คือการศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าที่ต้องการ จะทำให้เกิดความพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพอใจจะเกิดได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน

Rekrai (1972: 23) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นความพึงพอใจในการปฏิบัติต่อสิ่งนั้น

Morse (1953: 27) สรุปความพึงพอใจ ว่าหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของบุคคลให้น้อยลงได้ และความตึงเครียดถ้ามีมากก็จะทำให้เกิดความไม่พอใจ ซึ่งความตึงเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ ถ้ามนุษย์มีความต้องการมากก็จะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้อง แต่ถ้าเมื่อใดความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความพอใจ

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง ท่าที ความรู้สึกในทางบวกของบุคคลที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการ โดยบุคคลจะแสดงออกมาในรูปของ

ระดับความรู้สึก ชอบมาก ชอบน้อย หรือพอใจมาก พอใจน้อย ในทางตรงข้ามหากบุคคลไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการก็จะเกิดความตึงเครียดและเกิดความไม่พึงพอใจในที่สุด

ลักษณะความพึงพอใจในการบริการ

จิตตินันท์ (2538: 24- 25) กล่าวว่าความพึงพอใจในการบริการมีความสำคัญต่อการดำเนินงานบริการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีลักษณะทั่วไป ดังนี้

1. ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลจำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบตัว การตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลด้วยการโต้ตอบกับบุคคลอื่น และสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทำให้แต่ละคนมีประสบการณ์การรับรู้เรียนรู้สิ่งที่จะได้รับตอบแทนแตกต่างกันไป ในสถานการณ์บริการก็เช่นเดียวกัน บุคคลรับรู้หลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับการบริการ ไม่ว่าจะเป็นประเภทของการบริการ หรือคุณภาพของการบริการ ซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับจากการสัมผัสบริการต่าง ๆ หากเป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการ โดยสามารถทำให้ผู้รับบริการได้รับสิ่งที่คาดหวังยอมก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีและพึงพอใจในบริการที่ได้รับ

2. ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์หนึ่ง ในสถานการณ์การบริการ ก่อนที่ลูกค้าจะมาใช้บริการใดก็ตาม มักจะมีมาตรฐานของการบริการนั้นไว้ในใจอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งอาจมีแหล่งอ้างอิงมาจากคุณค่าหรือเจตคติที่ยึดถือต่อบริการ ประสบการณ์ดั้งเดิมที่เคยใช้บริการ การบอกเล่าของผู้อื่น การรับทราบข้อมูลการรับประกันบริการจากโฆษณา การให้คำมั่นสัญญาของผู้ให้บริการเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ผู้รับบริการใช้เปรียบเทียบกับบริการที่ได้รับในวงจรของการให้บริการตลอดช่วงเวลาของความจริงสิ่งที่ผู้รับบริการได้รับรู้เกี่ยวกับการบริการก่อนที่จะมารับบริการหรือความคาดหวังในสิ่งที่คิดว่าควรจะได้รับ (Expectations) นี้ มีอิทธิพลต่อช่วงเวลาของการเผชิญความจริงหรือการพบปะระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการเป็นอย่างมาก เพราะผู้รับบริการจะประเมินเปรียบเทียบสิ่งที่ได้รับจริงในกระบวนการบริการที่เกิดขึ้น (Performance) กับสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ หากสิ่งที่ได้รับเป็นไปตามความคาดหวังถือว่าเป็นการยืนยันที่ถูกต้อง (Confirmation) กับความคาดหวังที่มีอยู่ผู้รับบริการย่อมเกิดความพึงพอใจต่อบริการดังกล่าวแต่ถ้าไม่เป็นไปตามที่คาดหวังอาจจะสูงกว่าหรือต่ำกว่านับเป็นการยืนยันที่คลาดเคลื่อน (Disconfirmation) จากความคาดหวังดังกล่าว ทั้งนี้ช่วงความแตกต่าง

(Discrepancy) ที่เกิดขึ้นจะชี้ให้เห็นถึงระดับของความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจมากน้อยได้ ถ้าข้อยืนยันเบี่ยงเบนไปในทางบวก แสดงถึงความพึงพอใจ ถ้าไปในทางลบ แสดงถึงความไม่พึงพอใจ

3. ความพึงพอใจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามปัจจัยแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ผันแปรได้ตามปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับความคิดหวังของบุคคลในแต่ละสถานการณ์ ช่วงเวลาหนึ่งบุคคลอาจจะไม่พอใจต่อสิ่งหนึ่งเพราะไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้แต่ในอีกช่วงหนึ่งหากสิ่งที่คาดหวังไว้ได้รับการตอบสนองอย่างถูกต้อง บุคคลก็สามารถเปลี่ยนความรู้สึกเดิมต่อสิ่งนั้นได้อย่างทันทีทันใด แม้ว่าจะเป็นความรู้สึกที่ตรงกันข้ามกันก็ตาม นอกจากนี้ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่สามารถแสดงออกในระดับมากน้อยได้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของการประเมินสิ่งที่ได้รับจริงกับสิ่งที่คาดหวังไว้ ส่วนใหญ่ลูกค้าจะใช้เวลาเป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบความคาดหวังจากบริการต่าง ๆ

ลักษณะการใช้สื่อและความพึงพอใจ

ศุรพงษ์ (2533: 114) กล่าวถึง การศึกษาแนวคิด การใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจของมนุษย์ ว่าเป็นการศึกษาที่เน้นผู้รับสาร (Media Consumer) เป็นจุดเริ่มต้น โดยศึกษาว่าผู้รับสารนั้นมีกระบวนการอย่างไรในการเลือกเปิดสื่อหนึ่ง ๆ กระบวนการดังกล่าว หมายถึง พฤติกรรมการสื่อสาร (Communication Behavior) ที่ครอบคลุมถึงภูมิหลังของผู้รับสาร โดยเฉพาะประสบการณ์โดยตรงของผู้รับสารที่มีต่อสื่อ ด้วยเหตุนี้จึงพบว่า การใช้และความพึงพอใจในการสื่อสารประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอนคือ

1. ผู้รับสาร ในฐานะเป็นผู้ที่มีบทบาทรุก (Active) และมีวัตถุประสงค์เสมอในการสื่อสาร (Goal directed)
2. การใช้หรือการเปิดรับสื่อหนึ่ง ๆ ที่ได้เลือกสรรแล้ว ก็เพื่อสนองต่อความต้องการของตนตามข้อ 1 มิใช่เป็นการเปิดรับสารที่เลื่อนลอย หรือเป็นผลชักจูงจากผู้ส่งสารแต่อย่างเดียว
3. ความพอใจในสื่อ เกิดขึ้นเมื่อการเปิดรับสื่อหรือการใช้สื่อที่เลือกแล้วนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในทางกลับกัน ผู้ส่งสารต่างหากจำเป็นต้องแข่งขันกัน เพื่อการบริการให้ประชาชนผู้รับสารพึงพอใจ มิใช่เกิดจากตัวผู้ส่งสารเองนั้นพอใจอย่างการสื่อสารก่อนหน้านี้

ยุบล (2534: 84-88) กล่าวถึง แนวทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Approach) ว่าอยู่ภายใต้กรอบทฤษฎีเชิงหน้าที่ที่เชื่อว่า พฤติกรรมและปรากฏการณ์ในสังคมมนุษย์ เกี่ยวข้องในเชิงหน้าที่ต่อกัน พฤติกรรมเกิดจากความต้องการ ซึ่งแต่ละคนมีที่มาต่าง กัน พฤติกรรม การเปิดรับสื่อมวลชนของบุคคลเกิดขึ้น เพื่อสนองความต้องการที่เกิดจาก พื้นฐานด้านจิตใจของ บุคคลนั้น ๆ และประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับจากสถานการณ์ทางสังคมของเขา และแม้ว่าการใช้ สื่อมวลชนจะไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความต้องการในทุก ๆ ด้านของมนุษย์แต่ก็เกี่ยวข้องกับ ความต้องการบางอย่าง เช่น ความต้องการข่าวสารข้อมูล หรือการเปิดรับสื่อมวลชนอาจเป็น ธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องขาดเซบบางสิ่งบางอย่างที่ขาดไปหรือหาไม่ได้ในขณะนั้น เช่น ความ ต้องการมีการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้น การบริโภคสื่อจึงถือได้ว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยให้ระบบ สังคมของมนุษย์เข้าสู่สมดุล และทำให้มนุษย์มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติได้ดียิ่งขึ้น พฤติกรรมการรับสารของมนุษย์เป็นสิ่งที่เกิดจากปฏิกิริยาตอบโต้ต่อความต้องการของมนุษย์ที่จะ รักษารูปแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาไว้ระบบชีวิตของตนคงอยู่ได้อย่างปกติ

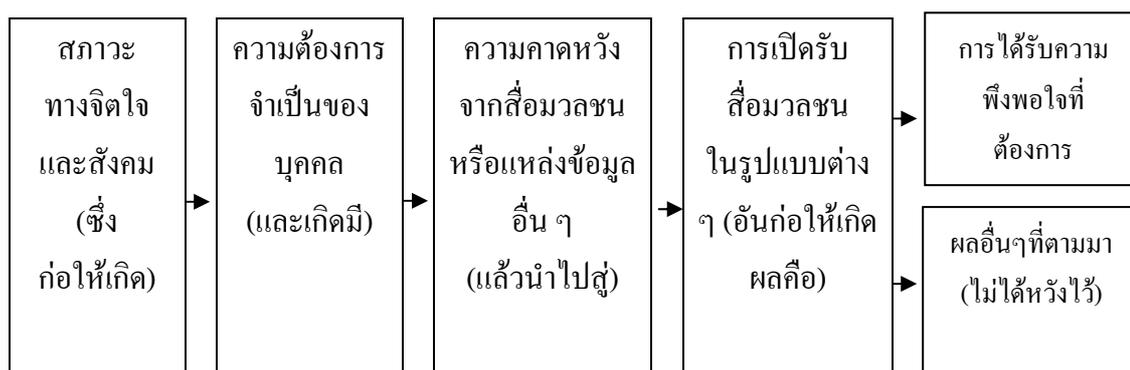
Katz (1973: 164-181) ทำการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ โดยได้สร้างมาตรวัดความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมศาสตร์(The Social and Psychological Needs) และความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อมวลชนขึ้น โดยนำเอาองค์ประกอบ 3 อย่างมารวมเข้า กันเป็นความต้องการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. Mode คือ ลักษณะของความต้องการได้แก่
  - 1.1 ต้องการให้เพิ่มมากขึ้น
  - 1.2 ต้องการให้ลดน้อยลง
  - 1.3 ต้องการให้ได้มา
2. Connection คือ จุดประสงค์ของการติดต่อของบุคคลต่อสิ่งภายนอกได้แก่
  - 2.1 การติดต่อเพื่อรับข่าวสารความรู้
  - 2.2 การติดต่อเพื่อความพอใจเพื่อประสบการณ์ทางอารมณ์
  - 2.3 การติดต่อเพื่อความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคงและสถานภาพ
  - 2.4 การติดต่อเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์

3. Referent คือ บุคคลหรือสิ่งภายนอกที่มนุษย์โยงการติดต่อไปสู่ ได้แก่
  - 3.1 ตนเอง
  - 3.2 ครอบครัว
  - 3.3 เพื่อนฝูง
  - 3.4 สังคม รัฐบาล
  - 3.5 ขนบประเพณี วัฒนธรรม
  - 3.6 โลก
  - 3.7 สิ่งภายนอกอื่น ๆ ที่มีความหมายนัยลบ

Katz ได้เชื่อมโยงความต้องการทั้ง 3 กลุ่มนี้เข้าด้วยกันเป็นข้อความแสดงความต้องการของบุคคลได้ 35 ข้อความ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความต้องการของบุคคลที่สามารถใช้สื่อต่างๆ ตอบสนองความพึงพอใจได้ นอกจากนี้เขายังได้นำความต้องการของบุคคลทั้ง 35 ข้อความมาสร้างมาตรวัด (Rating Scale) ระดับของการตระหนักในความสำคัญของความต้องการแต่ละอย่างของบุคคล โดยใช้มาตรวัด 4 ระดับ คือ สำคัญมาก สำคัญพอใช้ ไม่ค่อยสำคัญนัก และ ไม่สำคัญเลย

ต่อมา Katz (1974: 20) สร้างผลงานที่ถือเป็นแม่แบบของงานวิจัยการใช้สื่อและความพึงพอใจของผู้รับสารซึ่งสามารถแสดงให้เห็นในรูปจำลองดังนี้

ภาพที่ 2 แบบจำลองอธิบายการใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจ

ที่มา: Katz et al. (1974: 20)

จากแบบจำลองข้างต้นชี้ให้เห็นว่า สภาพของสังคมและจิตใจมีผลต่อ ความต้องการ หรือ ความจำเป็นของบุคคล ทำให้เกิดเป็นความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวสารอื่น ๆ และนำไปสู่การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ กัน อันก่อให้เกิดผลคือ การได้รับความพึงพอใจ ตามที่ต้องการและผลอื่น ๆ ตามมาซึ่งบางครั้งอาจมิได้คาดหมายมาก่อน

Wenner (1985: 171-193) ได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เคยมีผู้ทำมาในอดีตมาสร้างเป็น แผนที่ แสดงความพึงพอใจในการบริโภคข่าวโดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่

1. Orietational Gratifications การใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ทางด้านข้อมูลเพื่อการอ้างอิง และเพื่อเป็นแรงเสริมย้ำในความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคม รูปแบบของความต้องการที่ แสดงออกมา ได้แก่ การติดตามข่าวสาร (Surveillance) การได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจ (Decisional Utility)

2. Social Gratifications การใช้ข่าวสารเพื่อเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับสังคม ซึ่งรับรู้ จากข่าวสาร เข้ากับเครือข่ายส่วนบุคคลของปัจเจกชน เช่นการนำข้อมูลไปใช้ในการสนทนากับ ผู้อื่นใช้เป็นข้อมูลเพื่อการชักจูง

3. Para-social Gratification กระบวนการใช้ประโยชน์จากข่าวสารเพื่อดำรงเอกลักษณ์ ของบุคคล หรือเพื่ออ้างอิงผ่านตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อ เช่น การชื่นชมผู้อ่านข่าวแล้วยึดเอาไป เป็นแบบอย่าง

4. Para – orientational Gratifications กระบวนการใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการลด หรือผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ หรือเพื่อป้องกันตนเอง เช่น เป็นการใช้เวลาให้หมดไป เพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนาน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ไม่พึงพอใจอย่างอื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจของบุคคล นอกจากจะ ขึ้นอยู่กับสภาพจิตใจ สภาพแวดล้อม ที่แตกต่างกันของผู้ใช้สื่อแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความต้องการและ ความคาดหวังที่แต่ละคนมีแตกต่างกัน ในการใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อจึงแตกต่างกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อมวลชน

ความหมายของสื่อมวลชน

สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นองค์ประกอบตัวหนึ่งใน 4 องค์ประกอบของการสื่อสารมวลชน (Mass Communication) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร

คำว่า สื่อมวลชน ในพจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายว่าเป็นคำนาม หมายถึง สื่อกลางที่นำข่าวและความรู้ไปสู่มหาชน เช่นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ อย่างไรก็ตาม สื่อมวลชนอาจหมายถึงตัวบุคคล ได้แก่ นักหนังสือพิมพ์ นักจัดรายการ วิทยุ

วรวิทย์ (2538: 13) กล่าวว่า แม้สื่อมวลชน กับการสื่อสารมวลชนจะมีข้อแตกต่างกันในแง่ที่ว่า สื่อมวลชนหมายถึง สื่อที่จะใช้ในการติดต่อส่งข่าวสารถึงมวลชน อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรืออาจรวมถึงตัวบุคคล ที่เป็นสื่อสารมวลชนและการสื่อสารมวลชน จะหมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีส่งข่าวสารไปสู่มวลชนจำนวนมากที่อาศัยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือ คำว่า สื่อมวลชน (Mass Communication) คณะกรรมการราชบัณฑิตยสถาน ได้อนุมัติให้ใช้คำทั้งสองแทนกันได้

บทบาทและหน้าที่สื่อมวลชน

Lasswell (1948: 120-150) ได้ให้แนวคิดในการศึกษาบทบาททางสังคมของสื่อมวลชน (Sociological Perspective of Mass Communication) โดยแบ่งหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคมไว้ 3 ประการคือ

1. หน้าที่ในการพิทักษ์ไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อม (Surveillance of the Environment) ซึ่งหมายถึง หน้าที่ในการสังเกต และติดตามเอาใจใส่เหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสังคม เท่ากับหน้าที่เก็บรวบรวมและการรายงานข่าว (New Reporting) หรือการแจ้งข่าวสาร (Informing) ที่ควรแก่การสนใจไปสู่สมาชิกในสังคมเพื่อให้ตระหนักถึงภัยอันตราย และมองเห็น โอกาสหรือช่องทางต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม

2. หน้าที่ในการหาความสัมพันธ์ในส่วนต่างๆของสังคม (Correlation of the parts of Society) ซึ่งหมายถึงการทำหน้าที่ชี้แจงให้เข้าใจว่ามีส่วนใดในสังคม ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยการศึกษารายละเอียดของเหตุการณ์และเรื่องราวอย่างรอบคอบ พร้อมทั้งทำหน้าที่ในการตีความและอธิบายความเข้าใจให้แก่สมาชิกซึ่งเป็นการกระตุ้นให้มีปฏิกิริยาโต้ตอบเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น เท่ากับหน้าที่ชักจูงหรือออกมาในรูปแบบทบบรรณาธิการ

3. หน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางสังคมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง (Transition of the social Heritage) หมายถึง หน้าที่สืบทอดความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม จากสมาชิกของสังคมในช่วงยุคสมัยหนึ่งไปสู่สมาชิกในยุคสมัยต่อ ๆ ไป เพื่อเป็นการอบรมให้สมาชิกใหม่ของสังคมได้เรียนรู้บทบาทและสถานภาพทางสังคมเป็นหน้าที่ด้านการให้การศึกษานของสื่อมวลชน

Schramm (1964: 125) ได้สรุปบทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อการพัฒนาประเทศดังนี้

1. สื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นยาม รายงานเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ให้กับประชาชนได้ทราบ ทั้งนี้เพราะสื่อมวลชนสามารถรายงาน และแจ้งข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่จะเป็นแหล่งสำคัญสำหรับกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นข่าวการเมือง เศรษฐกิจ รวมทั้งข่าวศิลปวัฒนธรรม ให้ประชาชนได้ทราบอย่างกว้างขวางในเวลาอันรวดเร็ว

2. สื่อมวลชนทำหน้าที่ขยายทัศนวิสัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น สื่อมวลชนนำสิ่งไม่เคยพบเห็น ไม่เคยได้ยินเข้ามาสู่ประสบการณ์ของประชาชน การสร้างประสบการณ์ดังกล่าวเท่ากับสื่อมวลชนได้ช่วยพัฒนาคุณลักษณะของการเข้าใจผู้อื่น หรือลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเราซึ่งช่วยให้เกิดความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมในสังคม นอกจากนี้สื่อมวลชนยังจัดอุปสรรคเกี่ยวกับระยะทาง และความโดดเดี่ยวห่างไกล สามารถนำประชาชนออกจากสังคมประเพณีไปสู่สังคมที่ทันสมัย สามารถนำสิ่งที่อยู่ห่างไกลให้เข้ามาใกล้ และสามารถทำให้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากลักษณะแบบประเพณีเป็นแบบทันสมัยง่ายขึ้น

3. สื่อมวลชนสามารถเน้นหรือกำหนดความสนใจ สื่อมวลชนจะเป็นตัวกำหนดผู้รับสารด้านใดและอะไรบ้างนั้น เป็นการกำหนดของสื่อมวลชนเอง สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อการสร้าง

ความสนใจ ความสำคัญให้ประชาชนรับรู้ เป็นการเลือกให้ประชาชนว่าอะไรควรทราบ อะไรควรพูดถึง จึงเป็นประโยชน์ที่จะกำหนดความสนใจให้อยู่กับการพัฒนาได้

4. สื่อมวลชนสามารถยกระดับความปรารถนา หรือความต้องการ โดย สื่อมวลชนสามารถเสนอข่าวเกี่ยวกับสังคมที่พัฒนาแล้วให้ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ทำให้สังคมที่ด้อยพัฒนาเกิดความต้องการที่จะบรรลุมาตรฐานเช่นนั้นบ้าง ปัจจุบันบุคคลจะเกิดความปรารถนาที่จะมีชีวิตที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ และเต็มใจที่จะทำงานเพื่อบรรลุชีวิตที่ดีขึ้น

5. สื่อมวลชนสามารถสร้างบรรยากาศที่ดี เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การให้ข่าวสารจำนวนมากหลากหลายทำให้ประชาชนเห็นโลกกว้างขึ้น สามารถกำหนดความสนใจของประชาชนให้อยู่กับการพัฒนาและยกระดับความต้องการของบุคคล นำไปสู่การสร้างบรรยากาศของข่าวสารที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา โดยชี้ให้เห็นถึงวิธีการและชีวิตที่ทันสมัยในสังคมที่ก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจ โดยการเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับการพัฒนาจากสังคมที่ห่างไกลโดยการถ่ายทอดข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมจากส่วนอื่น ๆ ของประเทศและของโลก ทำให้สื่อมวลชนสามารถสร้างบรรยากาศทางปัญญา ซึ่งกระตุ้นประชาชนให้สำรวจดูสิ่งที่ตนทำในปัจจุบันและสิ่งที่ควรทำในอนาคต

6. สื่อมวลชนสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึก หรือการปฏิบัติที่ยึดถือกันมานานได้โดยอ้อม ทัศนคติหรือค่านิยมบางอย่างไม่ถูกต้องเป็นความเชื่อผิด ๆ ที่ยึดถือสืบต่อกันมาทำให้การพัฒนาเป็นไปได้โดยยากลำบาก สื่อมวลชนสามารถให้ข่าวสารที่ถูกต้องตามหลักวิชาที่จะสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงสิ่งเหล่านั้นได้เป็นการเสริมการใช้สื่อบุคคลในการพัฒนา

7. สื่อมวลชนให้ข่าวสาร เพื่อนำมาเป็นเรื่องพูดคุยหรือปรึกษาหารือกันโดยบุคคลที่ใช้สื่อมากจะเป็นผู้รู้และมีข่าวสารมาก สามารถนำความรู้หรือข่าวสารนั้นไปแนะนำและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้อื่น ๆ สื่อมวลชนสามารถให้ข่าวสารเพื่อนำมาเป็นเรื่องพูดคุยปรึกษาหารือ โดยผ่านบุคคล นับเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา

8. สื่อมวลชนสามารถให้สถานภาพของบุคคล การให้ข่าวสาร โดยการยกย่องหรือถูกเหยียด โดยสื่อมวลชนเป็นการช่วยยกสถานภาพของปัจเจกชนดังกล่าวที่ว่า

...สื่อมวลชนให้ชื่อเสียงและเพิ่มอำนาจแก่บุคคลโดยการยอมรับสถานภาพของบุคคลนั้น มีความสำคัญมากพอที่จะถูกคัดเลือกออกมาจากมวลชนจำนวนมากที่ต่างไม่รู้จักกันและแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรม และความคิดเห็นของบุคคลที่ถูกคัดเลือกนั้นมี ความสำคัญมากพอที่ประชาชนควรให้ความสนใจ...

9. สื่อมวลชนทำให้ประชาชนเชื่อฟัง และทำตามบรรทัดฐานของสังคม สื่อมวลชนมีภารกิจหน้าที่ในการเปิดเผยพฤติกรรมที่เป็นบรรทัดฐานของสังคม และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากทำนองคลองธรรม สื่อมวลชนจึงทำให้เกิดความเชื่อฟัง และสร้างบรรทัดฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมในการพัฒนาได้

10. สื่อมวลชนสามารถสร้างรสนิยม ตามธรรมดา มนุษย์จะชอบสิ่งที่ได้ยินหรือพบเห็นสิ่ง ที่คุ้นเคย และเมื่อสิ่งนั้นได้รับเป็นสิ่งปรากฏทางสื่อมวลชน ได้รับการยกย่องจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ก็จะนิยมชมชอบไปตามไปด้วย สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อการสร้างรสนิยม

11. สื่อมวลชนสามารถมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่ไม่พึงปรารถนา สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อเรื่องที่ยังไม่ค่อยเป็นที่ทราบกันและต่อความคิดเห็นหรือความเชื่อที่ยังไม่พัฒนาจนกลายเป็นทัศนคติที่พึงปรารถนา ในการพัฒนาสื่อมวลชนจะช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนหรือทิศทางทัศนคติที่เป็นอยู่ทั่วไปได้ สามารถใช้สื่อชักจูงโน้มน้าวได้ ถ้าไม่ใช่ทัศนคติยึดถืออย่างเหนียวแน่น

นิยดา (2534: 3- 7) ได้จำแนกบทบาทของสื่อมวลชนไว้ 4 ลักษณะ คือ

1. บทบาทด้านสังคม

1.1 เป็นสื่อกลางให้คนในสังคมได้ทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ภายในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ร่วมกัน ตลอดจนความเคลื่อนไหวของคนในสังคมอื่น ๆ ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและฐานะทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ

1.2 เป็นเวทีกลาง ให้คนในสังคมได้แสดงความคิดเห็น ความต้องการให้ปรากฏ ซึ่งจะทำให้ผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบต่อประชาชนได้ทราบปัญหาของความกดดันต่าง เพื่อที่จะได้พยายามหาทางแก้ไขได้ ซึ่งบทบาททางด้านนี้สื่อมวลชนจะแสดงออกได้มากน้อยแค่ไหน เพียงไรก็ขึ้นอยู่กับสังคม ประเพณี วัฒนธรรม และระบอบการปกครองของแต่ละประเทศ

1.3 การให้ความบันเทิงแก่สังคมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการช่วยผ่อนคลายภาวะการณ้ตึงเครียดในชีวิตประจำวัน ซึ่งทุกคนเผชิญอยู่ เช่น ปัญหาการประกอบอาชีพ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปัญหาส่วนตัวต่าง ๆ การบันเทิงจะมีส่วนช่วยคลายความตึงเครียดดังกล่าวได้ไม่มากนักน้อย นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยลดภาระและปัญหาสังคมได้อีกทางหนึ่ง

1.4 การสร้างค่านิยมใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับภาวะการณ้ปัจจุบันขึ้นในหมู่ประชากร เช่น ค่านิยมแห่งความยุติธรรมทางสังคม ค่านิยมแห่งความรับผิดชอบและวินัยทางสังคม ฯลฯ ค่านิยมดังกล่าวจะช่วยให้สังคมมีความสุข ทำให้ความขัดแย้งและความสับสนลดน้อยลง เพราะค่านิยมแห่งความยุติธรรมทางสังคมถ้ามีอยู่มากในหมู่ประชากรจะมีผลทำให้การเล่นพวก การสร้างอิทธิพล การใช้อำนาจอภิสิทธิ์ ฯลฯ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก โดยไม่สำนึกถึงผลเสียหายต่อส่วนร่วม ตลอดจนการฉ้อราษฎร์บังหลวงน้อยลงไปด้วย ส่วนค่านิยมแห่งความรับผิดชอบและวินัยทางสังคม ก็จะมีผลทำให้สังคมนั้นมีความเป็นอยู่อย่างมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ และมีความสุข ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสังคมนั้นมากขึ้น

2. บทบาททางการเมือง

ระบบการเมืองของแต่ละประเทศจะเป็นตัวกำหนด ว่าสื่อมวลชนจะต้องทำหน้าที่อะไร ทำเพื่อใครคือ เนื้อหาที่สื่อมวลชนเสนอออกมานั้น จะสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนในประเทศนั้นมีความคิดอย่างไร มีค่านิยมเช่นไร เช่น เนื้อหาของสื่อมวลชนในประเทศสังคมนิยมจะสะท้อนให้เห็นความคิดในเรื่องการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางการเมืองและการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ บทบาททางการเมืองของสื่อมวลชนก็ถูกระบบการเมืองของประเทศนั้นเป็นตัวกำหนดว่าสื่อมวลชนในประเทศจะถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ถูกควบคุมด้วยวิธีการเช่นใด ในขณะที่ประเทศทุนนิยมหรือเสรีประชาธิปไตย สื่อมวลชนสามารถดำเนินกิจการของตนเองได้โดยอิสระ บทบาททางการเมืองของสื่อมวลชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้มีลักษณะเป็นกระจกเงาของรัฐบาล และขณะเดียวกัน ก็ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของรัฐไปในตัวด้วย ดังนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องอาศัยสื่อมวลชนมากเพราะสื่อมวลชนจะเป็นผู้ทำหน้าที่ส่งข่าวสารจากรัฐบาลไปสู่ประชาชนละในทำนองเดียวกันก็สะท้อนความคิดเห็นจากประชาชนกลับมาสู่รัฐบาล ทำให้รัฐบาลสามารถวางนโยบายในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ตามความต้องการของประชาชนอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีความจำเป็นต้องใช้สื่อมวลชนเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสามัคคี ความเข้าใจอันดีระหว่างคนในชาติ ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศ เพื่อรักษาเสถียรภาพของรัฐบาลเองด้วย ดังนั้น

บทบาทของสื่อมวลชนทางด้านการเมืองในระบอบประชาธิปไตยก็คือ สื่อกลางติดต่อระหว่างรัฐบาลกับประชาชน

3. บทบาททางด้านเศรษฐกิจ

บทบาทของสื่อมวลชนทางด้านเศรษฐกิจมีมากมาย สื่อมวลชนจะเป็นแหล่งแนะนำให้ประชาชนรู้จักกับการผลิตใหม่ ๆ ตลอดจนคู่ทางของอาชีพต่าง ๆ ทำให้คนสามารถปรับตัวเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ในปัจจุบัน สื่อมวลชนจะเสนอความเคลื่อนไหวต่างๆ ในทางเศรษฐกิจ เช่น แนวโน้มการลงทุนทางด้านต่างๆ ภาวะตลาดการค้า ความต้องการของผู้บริโภค ตลอดจนการพาณิชย์ การเกษตร และยิ่งประเทศที่มีการประกอบอาชีพทางอุตสาหกรรมและการค้าเป็นหลัก สื่อมวลชนย่อมมีความสำคัญเป็นเงาตามตัว การสนองตอบของสื่อมวลชนในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงนับว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมที่กำลังพัฒนาและสังคมที่พัฒนาแล้วทั้งในด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมเช่น

3.1 บทบาทในการช่วยส่งเสริมในด้านการค้า สื่อมวลชนจะทำหน้าที่เสนอข้อมูลข่าวสาร และรูปแบบของสินค้า ผลิตภัณฑ์รวมทั้งการบริการอื่น ๆ ต่อมวลชนให้ทราบถึงสินค้านั้น ๆ ซึ่งส่วนมากจะออกมาในรูปของการโฆษณาประชาสัมพันธ์

3.2 บทบาทในการช่วยส่งเสริมในด้านการลงทุน นอกจากจะเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ทางด้านการตลาด ในรูปแบบของข่าวสารการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดผลทางการค้าแล้วสื่อมวลชนยังได้เสนอให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวในการลงทุนอีกด้วย

4. บทบาททางการศึกษา

ความสำคัญต่อสื่อมวลชนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนก็คือ การให้การศึกษา ได้แก่ การให้ความรู้เทคนิคในด้านต่างๆ แก่มวลชน หรือทำหน้าที่ให้การศึกษาแนะนำสิ่งที่เป็นสารประโยชน์แก่มวลชนในสังคม การให้ความรู้รอบตัว และวิทยาการ หรือประสบการณ์ใหม่ ๆ รวมทั้งการให้ความรู้ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นต้น

บทบาทของสื่อมวลชนในด้านการให้การศึกษาแก่ประชาชน จึงมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการศึกษาในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในแง่ที่การให้การศึกษาทางด้านสื่อมวลชนเป็น

การถ่ายทอดความรู้ข่าวสารที่ง่าย ตรง และรวดเร็ว โดยผู้รับไม่ต้องมีทักษะพิเศษอะไรเลยในการที่จะรับรู้สิ่งที่เห็นและได้ยิน นับว่าเป็นการช่วยยกระดับการศึกษาของประชาชนที่ไม่มีโอกาสศึกษาในโรงเรียนหรือในสถาบันให้สูงขึ้น และสามารถนำความรู้ไปปรับปรุงประกอบอาชีพ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันตามควรแก่สภาพ การให้การศึกษาทางสื่อมวลชนนั้นสามารถให้ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนยืดหยุ่นได้ เป็นการให้ความรู้เพื่อที่จะปรับตัวให้กับสังคมได้ดีที่สุด โดยไม่มีเวลาที่สิ้นสุด จนบางครั้งอาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนเป็นมหาวิทยาลัยนอกหลักสูตรของชาวบ้าน จึงนับว่าได้ให้ประโยชน์แก่ประชาชนในวงกว้างโดยไม่จำกัด

สมการ (2535: 79-89) กล่าวถึง บทบาทของสื่อมวลชน ในฐานะเป็นเครื่องมือของการเมือง เศรษฐกิจว่า ในการเป็นเครื่องมือทางการเมืองนั้น สื่อมวลชนมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. ถ่ายทอดข่าวสารและความรู้ทางการเมือง โดยผ่านสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อประเพณี หรือสื่อผสม นักการเมืองที่มีชื่อเสียงต่าง ได้แสดงให้เห็นคนยุคปัจจุบันเห็นแล้วว่าการสื่อสารเป็นเครื่องมือถ่ายทอดข่าวสารและความรู้ทางการเมืองที่มีพลัง

2. จัดระเบียบวาระเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ตื่นเต็นในชีวิตประจำวัน สื่อมวลชนอาจเสนอเน้นประเด็นปัญหาใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดให้ประชาชนหันมาสนใจ ยิ่งสื่อมวลชนให้น้ำหนักความสำคัญกับเรื่องใดมาก ประชาชนก็มักให้ความสำคัญแก่เรื่องนั้นมากขึ้นไปด้วย

3. การเผยแพร่ปลูกฝังความเชื่อทางการเมือง อาจทำได้โดยการสื่อสารประเภทชักจูงใจ และประเภทห้ามปรามหรือทำให้เกรงกลัว การสื่อสารประเภทชักจูงใจเป็นที่รู้จักกันคืออยู่แล้ว เพราะใช้กันแพร่หลายในการพูด การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ แต่การสื่อสารประเภทการพูด การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ แต่การสื่อสารประเภทห้ามปรามยังมิได้มีการศึกษากันมากนัก ทั้ง ๆ ที่มีการนำไปปฏิบัติกันมากในทางการเมืองอยู่บ่อย ๆ เช่น ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ก็มักจะมีการพูดให้เกรงกลัว ไม่ไปลงคะแนนให้กับพรรคอื่น การสื่อสารที่มีเป้าหมายแน่นอน และมีแผนที่แน่ชัดชาญฉลาดเหล่านี้ ย่อมส่งผลได้มากกว่าการสื่อสารแบบปล่อยใจให้ทำโดยเสรี ซึ่งมักจะมีบทบาทในเชิงเสริมให้ผู้รับสารมั่นใจและแน่ใจในความเชื่อที่มีอยู่แล้วเท่านั้น

4. การพัฒนาด้านการเมือง กระบวนการพัฒนาที่สมบูรณ์ย่อมจะต้องมีการพัฒนาการเมืองอยู่ด้วย ไม่ใช่มีแต่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น ยิ่งในยุคที่ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยได้ตั้งเป้าหมายและอุดมการณ์ของชาติไว้ว่าจะบริหารและพัฒนาประเทศในทิศทาง

ของระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาด้านการเมืองยังจะต้องกระทำกันอย่างเอาใจจริงเอาใจมากขึ้น แต่การพัฒนาการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตย ย่อมหมายถึงการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน รวมทั้ง การชักชวนโน้มน้าวให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองต่าง ๆ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร การสมัครเป็นผู้แทนราษฎรในองค์กรการเมืองระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น เป็นต้น การสื่อสารทุกประเภทควรที่จะเข้ามาช่วยสังคมประเทศในการสร้างสรรค์บรรยากาศและความร่วมมืออย่างเต็มที่ในทุกระดับ

ประมะ (2546: 157) กล่าวว่า สถาบันสื่อมวลชนทำหน้าที่ในการพัฒนาการเมืองการปกครองของประชาชนดังต่อไปนี้

1. ทำให้เกิดความเข้าใจ การเสนอข่าวสาร เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในแง่ของตัวบุคคลซึ่งเป็นผู้นำนโยบาย ความคิดเห็น เป็นประจำเสมอ และต่อเนื่องย่อมทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารด้านการเมืองการปกครอง โดยอัตโนมัติ และค่อย ๆ สะสม จนเกิดเป็นความสนใจขึ้น

2. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เรื่องของการเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และเข้าใจยากสำหรับคนโดยทั่วไป การได้รับข่าวสารอยู่เป็นประจำจากสื่อมวลชนทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และนิตยสาร ซึ่งช่วยอธิบายเรื่องการเมืองและการปกครองซ้ำแล้วซ้ำเล่า ย่อมเป็นโอกาสที่ดีจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ละน้อยจนถึงขั้นใช้การได้

3. การทำให้เกิดทัศนคติ การเสนอข่าวสาร ความคิดเห็น และข้อโต้แย้ง ทางการเมืองการปกครองของสื่อมวลชนจะสามารถช่วยกำหนดทัศนคติ ค่านิยม และการตัดสินใจแก่ประชาชนได้ ทัศนคติต่างๆ ทางการเมือง เช่น ผู้นำทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง หน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพลเมือง เป็นต้น สามารถปลูกฝังได้โดยอาศัยการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

สุรพงษ์ (2544:311-312) สรุปถึงกระบวนการข่าวสารทางการเมืองว่า เป็นการสื่อสารเพื่อปรับคุณภาพแห่งความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันไปสู่ข้อยุติที่เข้าใจกัน แม้ว่าจะต้องใช้ระยะเวลาเพื่อไปสู่ข้อยุตินั้น ด้วยเหตุที่ว่านี่อำนาจของสื่อมวลชนสามารถเป็นเครื่องมือในการกำหนดวาระเพื่อการตัดสินใจวิจิจฉัยให้กับประชาชนก่อนที่ปัญหานั้นจะลุกลามใหญ่โต และกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติในที่สุดเพราะปวงชนจะเป็นผู้รักษาความมั่นคงของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าองค์กรบริหารของรัฐเอง ดังเช่นการยุติบทบาทของรัฐบาลชุดเดิมที่อ่อนประสิทธิภาพต่อสถานการณ์ด้วยการแทนที่ของรัฐบาลชุดใหม่จากการหาเสียงเลือกตั้งที่มีการ

แข่งขันผ่านสื่อมวลชนไปยังประชาชน การรับฟังปัญหาของประชาชนที่ผ่านสื่อมวลชนมายังรัฐบาล หรือแม้แต่การยุติสงครามเวียดนามอันเนื่องมาจากมติมหาชนของชาวสหรัฐฯผ่านการกระจายข่าวสาร โยสื่อมวลชนเพื่อโจมตีการส่งกองทัพเข้าไปยังเวียดนาม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า สื่อมวลชนจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะ การเป็นเครื่องมือทางการเมือง ซึ่งสื่อมวลชนถือเป็นผู้นำทางความคิด ที่มีอิทธิพลต่อประชาชนระดับกลาง ที่สามารถส่งอิทธิพลสู่คนในสังคมได้ รวมทั้งสามารถชักจูงให้เกิดทัศนคติ หรือ โน้มน้าวใจให้เกิดการปฏิบัติตามได้ นอกจากนี้สื่อมวลชนยังทำหน้าที่คล้ายผู้เฝ้าประตูคอยกั้นกรองคัดเลือกว่าข่าวสารเพื่อเสนอประชาชนให้ทราบเกี่ยวกับการเมืองและช่วยลดความไม่แน่นอน รวมทั้งช่วยให้การตัดสินใจทางการเมืองของประชาชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับข่าวโทรทัศน์

การเสนอข่าวทางโทรทัศน์นั้น สามารถที่จะทำให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารได้รวดเร็ว ได้เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงในเวลาเดียวกัน โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญในการเสนอข่าว

ความหมายของข่าวโทรทัศน์

มาลี (2534: 18-19) ให้นิยามว่า ข่าว คือรายงาน มิใช่เพียงเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใดเท่านั้นแต่ข่าวจะเป็นเรื่องราวมีคนรายงานให้ทราบสาระสำคัญของข่าว ต้องเป็นรายงานของเหตุการณ์ ปัจจุบันที่ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าว เห็นพ้องกันว่าประชาชนควรรับทราบเหตุการณ์หรือเรื่องราวนั้น ๆ

สรรพสิริ (2530: 30) ได้กล่าวถึง ข่าวโทรทัศน์ไว้ว่า เป็นการรายงานด้วยภาพและเสียงควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้ชมได้รู้เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง อันจะเป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยความถูกต้องของตนเอง และกำหนดแนวทางการวางตัว การประพฤติปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ข่าวโทรทัศน์จึงทำได้แต่เพียงรวบรวม เรียบเรียง ตัดต่อ จัดอันดับก่อนที่จะนำเสนอต่อผู้ชม

ปมขุ (2530: 12) ได้ให้ความหมายของรายการข่าววิทยุโทรทัศน์ไว้ว่า รายการข่าวโทรทัศน์หมายถึง รายการที่ผลิตขึ้น โดยใช้รูปแบบของการประกาศอ่านคำบรรยาย การรายงาน เหตุการณ์

ต่าง ๆ หลากหลายกันไป การนำเสนอด้วยวิธีเหล่านั้น อาจทำด้วยภาพทั้งหมด หรือบางส่วนหรือปราศจากภาพเหตุการณ์ที่เป็นข่าวก็ได้ ก่อนการนำเสนอข่าวจะมีการแสวงหารวบรวม จัดและเก็บข้อมูลของเหตุการณ์ในข่าว แต่ละข่าวได้อย่างสมบูรณ์ถูกต้อง จากนั้น ผู้เขียนหรือผู้รายงานจะนำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราว มีเนื้อหาสาระ และรายละเอียดของเหตุการณ์ในข่าวนั้นให้เกิดความกระชับ ชัดเจน และได้ใจความ ภายในระยะเวลาการนำเสนอที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นการดึงดูดและเรียกร้องความสนใจจากผู้ชม ให้ชมรายงานข่าวนั้น ๆ และเพื่อเป็นการบริการประชาชนด้านข่าวสารอย่างถูกต้องอีกด้วย

คุณสมบัติของข่าวโทรทัศน์ที่ดี

มาลี (2534: 18-19) กล่าวว่า คุณสมบัติของข่าวโทรทัศน์ที่ดี ประกอบด้วย

1. ความถูกต้อง (Accuracy) ข่าวที่ดีจะต้องมีความถูกต้อง เทียงแท้ แน่นนอน ในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชื่อ นามสกุล อายุ บุคคล สถานที่ เวลา ตัวสะกดชื่อต่าง ๆ
2. มีความสมดุล (Balance) ความสมดุล เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของการรายงานข่าว ความสมบูรณ์ของข่าว อยู่ที่การเสนอข้อเท็จจริงที่สมดุล เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในเหตุการณ์ได้ ความสมดุลนี้มีได้หมายถึง การเสนอรายละเอียดทุกบทความ ทุกตอน แต่ต้องเน้นในเรื่องการเลือกข้อเท็จจริง ที่เป็นผลของเหตุการณ์อย่างถูกต้อง
3. ความเป็นกลาง (Objectivity) หมายถึง การรายงานข่าวอย่างตรงไป ตรงมา ไม่มีอคติ หรือใส่ความคิดเห็นของผู้เขียน ต้องเสนอข่าวที่เกิดขึ้นในทุกแง่ทุกมุมให้มากที่สุด พยายามไม่เอาตัวเองเข้าไปผูกพันกับรายงานหรือเหตุการณ์นั้น
4. กะทัดรัดและชัดเจน (Concise and Clear) ข่าวที่ดี ควรมีรูปแบบการเขียนที่กระชับ แจ่มแจ้งโดยใช้ภาษาที่สั้น รัดกุม อ่านแล้วเข้าใจทันที การเขียนข่าวที่ดี ต้องเขียนอย่างตรงไปตรงมา ชัดเจน ภาษา และความหมายต้องมีความสมดุลในตัวของมันเอง
5. ทันต่อเหตุการณ์ (Recentness) ข่าวที่มีคุณค่าทันต่อเหตุการณ์ต้องเป็นข่าวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน โดยเกิดขึ้นเร็ว ๆ นี้ วันนี้ หรือเมื่อวานนี้ ข่าวบางข่าวอาจไม่จำเป็นต้องมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ก็อาจนำมารายงานได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ถูกต้องกับกาลเวลาปัจจุบันได้

มาตรฐานการผลิตและนำเสนอข่าวโทรทัศน์

ดวงทิพย์ (2525: 61-62) เสนอว่า มาตรฐานการผลิตและนำเสนอข่าวโทรทัศน์ ประกอบด้วย

1. รายการข่าวของแต่ละสถานี ควรมีอย่างเพียงพอและสมดุล
2. การรายงานข่าวต้องเป็นข้อเท็จจริงและยุติธรรมปราศจากความลำเอียงหรืออคติ
3. ควรแยกแยะสิ่งที่ควรโฆษณา และการนำเสนอโฆษณาในรายการข่าว เพื่อให้ผู้ดูสามารถแยกแยะโฆษณาออกจากเนื้อหาข่าวได้
4. การนำเสนอรายการข่าวทุกครั้งภาพและการบรรยายควรปฏิบัติตามมาตรฐานที่วางไว้
5. มีรสนิยมที่ดีในการเลือกตั้งและจัดลำดับข่าว โดยระมัดระวังในรายละเอียดของข่าว รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม เรื่องทางเพศ ถ้าเลี่ยงได้ควรเลี่ยง ข่าวควรแพร่ภาพในลักษณะหลีกเลี่ยงความตระหนก ตกใจขวัญเสียโดยไม่จำเป็น
6. การวิเคราะห์วิจารณ์ข่าวควรมีหลักฐานที่ชัดเจน
7. ภาพที่นำมาเสนอควรทำด้วยความระมัดระวัง และไม่นำเสนอในแง่ที่อาจทำให้ผู้ดูเกิดความเข้าใจผิด
8. ข่าวสัมภาษณ์ทุกข่าวควรมีมาตรฐานและจรรยาบรรณทางวารสารศาสตร์ในการเลือกคำถาม
9. แต่ละสถานีควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เฉพาะตัว ไม่ซ้ำแบบใคร ในการนำเสนอเนื้อหา รูปแบบและวิธีการนำเสนอข่าว ในที่นี้รวมไปถึงการคัดเลือกผู้ประกาศข่าว ผู้วิเคราะห์วิจารณ์ข่าว

คุณสมบัติของวิทยุโทรทัศน์ (ประมะ, 2535: 95)

1. ความสามารถในการส่งสารไปสู่ผู้รับสาร โทรทัศน์นำสารไปสู่ผู้ชมทางการเห็นและการได้ยิน ผู้รับสารไม่จำเป็นต้องรู้หนังสือก็สามารถเข้าใจสารจากโทรทัศน์ได้ ดังนั้นจำนวนผู้รับสารจึงไม่จำกัดเฉพาะผู้ที่อ่านออกเขียนได้เท่านั้น มองในแง่ความสามารถในการนำสารไปสู่ผู้รับสารแล้ว โทรทัศน์จึงเข้าถึงผู้รับสารได้กว้างขวางที่สุด

2. ความรวดเร็วในการสื่อสาร เมื่อสถานีโทรทัศน์ทำการออกอากาศส่งสารออกไปแล้วสามารถนำสารไปสู่ผู้รับได้ทันที การเสนอข่าวสาร สามารถกระทำได้รวดเร็ว

3. ความถี่ในการสื่อสาร สามารถกระทำได้ตลอดเวลาของการออกอากาศในแต่ละวัน

4. ความทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากการกระจายเสียงทางวิทยุโทรทัศน์ กระทำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานในแต่ละวัน ดังนั้นในการเสนอข่าวจึงสามารถกระทำได้ตลอดเวลา ตามความจำเป็นนอกเหนือจากช่วงรายการข่าว ในปัจจุบันสถานีวิทยุโทรทัศน์จึงนำเสนอข่าวบ่อยครั้งในแต่ละวัน ทำให้สามารถเสนอข่าวได้ทันต่อเหตุการณ์ทำให้ผู้ชมได้รับข่าวสารทันสมัยอย่างรวดเร็ว แม้กระทั่งการเสนอรายงานข่าวสดจากเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น

5. ความดึงดูดใจ วิทยุโทรทัศน์ดึงดูดใจได้มากที่สุด เพราะมีทั้งเสียงและภาพเคลื่อนไหว มีความหลากหลายของรายการ มีบุคคลที่มีชื่อเสียงและดาราเป็นส่วนประกอบสำคัญของโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีเนื้อหาด้านการบันเทิงเป็นส่วนสำคัญ จึงได้รับความสนใจจากผู้รับสารมาก

6. การให้รายละเอียดของข่าววิทยุโทรทัศน์ มีระยะเวลาในการนำเสนอข่าวที่จำกัดจนอาจทำให้ไม่สามารถให้รายละเอียดของข่าวได้มากเท่าหนังสือพิมพ์ อย่างไรก็ตามภาพที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์นั้นก็สามารถทดแทนรายละเอียดของถ้อยคำที่จำกัดได้ เพราะภาพก่อให้เกิดความเข้าใจได้ดี ดังคำกล่าวที่ว่า ภาพ 1 ภาพ มีค่าเท่ากับ 1,000 คำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องในโทรทัศน์ และภาพยังทำให้คนเชื่อได้มากด้วยเพราะการเห็นคือ การเชื่อ (Seeing is Believing)

7. ราคาโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีราคาแพงที่สุด ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหมด

8. การอ้างอิง โทรทัศน์ถูกอ้างอิงน้อยกว่าหนังสือพิมพ์และนิตยสาร เพราะเมื่อรายการ ออกอากาศไปแล้ว หากผู้ชมพลาดโอกาสชมรายการ ก็ไม่สามารถได้รับประโยชน์จากรายการนั้น ได้ เว้นแต่ว่าจะมีการบันทึกเทปโทรทัศน์เอาไว้

9. ความยืดหยุ่น รายการโทรทัศน์เป็นรายการที่ไม่มีความคงทนเพราะเมื่อรายการ ออกอากาศไปแล้ว หากผู้ชมพลาดโอกาสชมรายการ ก็ไม่สามารถได้รับประโยชน์จากรายการนั้น ได้ เว้นแต่ว่าจะมีการบันทึกเทปโทรทัศน์เอาไว้

ประเภทรายการข่าวประกอบ

อรนุช (2528: 9) ได้สรุปคำจำกัดความของรายการข่าวประกอบประเภทต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. รายการเบื้องหลังข่าว (News Background Program) เป็นรายการที่เสนอข้อเท็จจริง เพิ่มเติมจากข่าว ให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เป็นข่าว โดยที่ผู้จัดไม่สอดแทรกความคิดเห็นของตนเองลงไปในการ ทั้งนี้มุ่งหวังให้ผู้ชมเกิดความคิดขึ้นเองโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่เสนอ เช่นเดียวกับรายการข่าวเจาะ (News – Dept Program) เป็นการนำเอาปัญหาสำคัญของเหตุการณ์ ปัจจุบันที่เป็นข่าวมาอธิบายข้อเท็จจริงซึ่งแอบแฝงอยู่ให้กระจ่าง

2. รายการวิจารณ์ข่าว (News Commentary Program) เป็นการเสนอภูมิหลังของข่าวสาร และเสนอข้อคิดเห็นเพื่อช่วยให้ผู้ชมสามารถตีความหมายในส่วนสำคัญของข่าวได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้วิจารณ์ข่าวจะต้องพยายามโน้มน้าวให้ผู้ชมเกิดความคิดเห็นคล้อยตามผู้วิจารณ์ด้วย

3. รายการวิเคราะห์ข่าว (News Analysis) เป็นรายการซึ่งบรรยายถึงภูมิหลังเหตุการณ์ที่เป็นข่าวและอธิบายเงื่อนไขที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ปัญหาต่าง ๆ ขยายตัว โดยแจกแจงอย่างละเอียด แสดงข้อคิดเห็นของตนเองหรือ อ้างผู้เชี่ยวชาญ และทำนายเหตุการณ์หรือพิจารณาถึงความ เป็นไปได้ว่า เหตุการณ์นั้นจะคลี่คลายหรือผันแปรไปทางใด เช่นเดียวกับรายการวิเคราะห์ข่าว ที่เป็นรายการประเภทอธิบายให้รายละเอียดเบื้องหลังเหตุการณ์ที่เป็นข่าว วิเคราะห์เหตุการณ์ข่าว ตลอดจนเสนอแนะข้อคิดเห็น ทางเลือกและเสนอข้อแก้ไขในเหตุการณ์ที่เป็นข่าวและจูงใจผู้ชมให้ โน้มน้าวไปทางใดทางหนึ่ง

4. รายการเสนอบันทึกเรื่องราวหรือสารคดีเชิงข่าว (Documentary News) เป็นรายการซึ่งเสนอบันทึกเรื่องราวรายละเอียดของเหตุการณ์สำคัญ ๆ เหตุการณ์ที่เป็นข่าว ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รายการนี้ให้การศึกษา และเรื่องราวข้อเท็จจริงแก่ผู้ชม ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมด้วย

ปรมะ (2546: 112-117) กล่าวว่า ผู้รับสารแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะตัวของตน เช่น อายุ เพศ บุคลิกภาพ สติปัญญา ทักษะและประสบการณ์ จึงมีอิทธิพลต่อผู้รับสารในการทำการสื่อสาร ซึ่งในกรณีการสื่อสารกลุ่มใหญ่และการสื่อสารมวลชน จำแนกผู้รับสารออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะทางประชากร เช่นจำแนกตาม อายุ เพศ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ การศึกษา และศาสนา เป็นต้น

1. อายุ (Age) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปคนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยมมากกว่าคนอายุมาก ขณะที่คนที่มีอายุมากมักจะมีความคิดอนุรักษนิยมมากกว่าคนที่มีอายุน้อย และคนที่มีอายุน้อยมักจะเป็นคนที่ยึดถืออุดมการณ์กว่า ใจร้อนกว่า และมองโลกในแง่ดีกว่าคนที่มีอายุมาก ในขณะที่คนที่มีอายุมากมักจะมียึดถือการปฏิบัติมากกว่า มีความระมัดระวัง และมองโลกในแง่ร้าย เนื่องจากเคยมีประสบการณ์ในชีวิต เคยซึ่งเคยผ่านยุคเช็ญต่าง ๆ มีความผูกพันที่ยาวนาน และมีผลประโยชน์ในสังคม มากกว่าคนที่อายุน้อย เช่นเดียวกันทัศนคติและความรู้สึกรู้สึกรู้สึกคิด อายุเป็นสิ่งที่กำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการชักจูง รวมทั้งการใช้สื่อมวลชน ในงานวิจัยพบว่าคนที่มีอายุมากมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวหนัก ๆ มากกว่าเพื่อความบันเทิง โดยมากมักจะอ่านจดหมายถึงบรรณาธิการ ข่าวการบ้านการเมือง มากกว่าอ่านเรื่องตลกหรือข่าวกีฬา และในการดูรายการโทรทัศน์คนที่มีอายุมากมักจะดูรายการเกี่ยวกับการศึกษา ข่าว และข่าวสาร

2. เพศ (Sex) การวิจัยทางจิตวิทยาหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ เนื่องจากวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาท และกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน ผู้หญิงจึงมักจะเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์ โอนอ่อนผ่อนตาม งานวิจัยยังพบด้วยว่า ผู้หญิงถูกชักจูงได้ง่ายกว่าผู้ชาย ซึ่งในการทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัยวอชิงตัน โดยให้นักศึกษาหญิงและชายฟังปาฐกถาที่คัดค้านการเข้ามาแทรกแซงในเรื่องสาธารณสุขและการศึกษาของรัฐบาลกลาง ผลปรากฏว่านักศึกษาหญิงเปลี่ยนทัศนคติของตนหรือถูกชักจูงใจมากกว่านักศึกษาชายและผู้ชายยังใช้เหตุผลมากกว่าผู้หญิง

3. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio- Economic Status) หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว การวิจัยชี้ให้เห็นว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้รับสาร ทำให้คนมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติ ค่านิยม และเป้าหมายที่ต่างกัน ในทำนองเดียวกัน คนที่มีอาชีพ ต่างกันย่อมมองโลก มีแนวความคิด มีอุดมการณ์ มีค่านิยมต่อสื่อต่างๆ แตกต่างกัน เช่นคนที่รับราชการมักจะคำนึงถึงเรื่องยศฐานบรรดาศักดิ์ ศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิ ขณะที่คนทำธุรกิจเอกชน คำนึงถึงรายได้ การมีศักดิ์ศรีของตนด้วยเงินทองที่สามารถจะหาซื้อหรือจับจ่ายใช้สอยสิ่งที่คุณต้องการเพื่อรักษาสถานภาพในสังคมของตน ส่วนรายได้ของคนย่อมเป็นเครื่องกำหนดความต้องการของคนตลอดจนกำหนดความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และพฤติกรรมต่าง ๆ เช่นการแนะนำให้ชานาที่ขายจนบริโภคนเนื้อสัตว์ในปริมาณที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ หรือการแนะนำให้ชานาที่ขายจนหันมาใช้เครื่องจักรแทนวัวควายในการทำนา จะยากกว่าการแนะนำให้คนที่มียาได้มากๆ ซื้อเครื่องซักผ้าหรือรถคันใหม่ นอกจากนี้คนที่มียาฐานะดีหรือรายได้สูงยังมักจะใช้สื่อมวลชนมากด้วย

4. การศึกษา (Education) หรือความรู้ มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร คนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ในยุคสมัยที่ต่างกัน ในระบบการศึกษาที่ต่างกันและสาขาวิชาที่ต่างกันจะมีความรู้สึนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูง หรือมีความรู้ดีจะได้เปรียบในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะจะเข้าใจสารได้ดี การศึกษาวิจัยหลายเรื่องได้ชี้ว่าการศึกษาของผู้รับสารนั้น ทำให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมการสื่อสารต่างกัน ไป เช่น บุคคลที่มีการศึกษาสูง ก็จะมีคามสนใจในข่าวสารกว้างขวาง แต่จะไม่ค่อยเชื่ออะไรง่าย ๆ จะต้องมีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนเพียงพอจึงจะเชื่อและโดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำโดยผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาต่ำมักจะใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ หรือหากผู้มีการศึกษาสูงมีเวลาว่างพอก็จะใช้ทั้งสื่อประเภทสิ่งพิมพ์และสื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Almond and Verba (1965) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองใน 5 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี และเม็กซิโก พบว่า เพศชายมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง เพศชายมีการพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองมากกว่าเพศหญิง กลุ่มที่มีการศึกษาสูงมักจะติดตามข่าวสารทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า และเพศชายกับเพศหญิงในกลุ่มที่มีการศึกษาสูงมีการพูดคุยปัญหาเกี่ยวกับการเมืองไม่แตกต่างกัน

ชัยวัฒน์ (2521) ทำการศึกษาเรื่องความเข้าใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและความกระตือรือร้น ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองค่อนข้างต่ำ เพศ มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และการกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองพบว่า เพศชาย มีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น จะมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

วิดา (2538) ทำการศึกษา เรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับชมรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกันมีการเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจแตกต่างกัน ในขณะที่ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และการเปิดรับชมรายการข่าวโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

Greenberg and Kumata (1968) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้รับสารตามแนวทฤษฎีประชากรศาสตร์ โดยให้ความสนใจกับความแตกต่างในพฤติกรรมการเปิดรับสารระหว่างเพศหญิงและเพศชาย พบว่า เพศหญิงใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย โดยนิยมดูรายการละคร ในขณะที่เพศชายนิยมนอ่านหนังสือพิมพ์มาก หรือ หากดูโทรทัศน์ พบว่าเพศชายมักนิยมดูรายการข่าวและกีฬา ทั้งนี้เมื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้รับสารทั้งเพศชายและเพศหญิง ในขณะที่ชมโทรทัศน์แล้วยังพบว่า การดูโทรทัศน์ของเพศชายมักจะเกิดขึ้นในขณะที่พักผ่อน แต่สำหรับเพศหญิงมักจะดูโทรทัศน์ไปพร้อม ๆ กับการทำงานอื่น ๆ ที่ต้องใช้สมาธิหรือพลังงานมากพอสมควร

พรรณพิลาส (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการที่จะรู้ข่าวสารการเมืองพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารการเมือง และการใช้ประโยชน์ข่าวสารการเมืองจากรายการโทรทัศน์ของประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อายุ การศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารการเมืองจากรายการโทรทัศน์ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากขึ้นมีการเปิดรับข่าวสารการเมืองมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารการเมืองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาจารย์ และทำงานองค์กรระหว่างประเทศที่มีพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารการเมืองมากกว่านักเรียนนักศึกษา ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มักจะรับทราบ

ข่าวสารการเมืองจากรายการโทรทัศน์ และมีรูปแบบการรับชมข่าวสารการเมืองเฉพาะช่วงที่หัวข้อข่าวนั้น ๆ เป็นที่น่าสนใจแก่สื่อมวลชนและประชาชน สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างรับชมมากที่สุด

พรศักดิ์ (2526) ศึกษาเรื่องข่าวสารทางการเมืองของคนไทย พบว่า ความรู้ข่าวสารการเมืองของคนไทยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง บุคคลที่มีระดับข่าวสารการเมืองสูงรับข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์มากกว่าแหล่งอื่น ๆ ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการมีข่าวสารการเมืองแตกต่างกัน ได้แก่ ชั้นทางสังคม โดยเฉพาะระดับการศึกษา รายได้และเพศ การมีระดับข่าวสารการเมืองแตกต่างกัน มิได้ทำให้คนไทยมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงต่ำแตกต่างกันแต่อย่างใดบุคคลที่ระดับข่าวสารการเมืองสูงยังมีความรู้สึกห่างเหินการเมืองสูง นอกจากนี้ผู้ที่มีการมีระดับข่าวสารการเมืองสูงกว่า จะรับรู้และเห็นความสำคัญ ของบทบาทหน้าที่สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ มีอัตราการเข้าร่วมทางการเมืองและอัตราการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่เกิดจากสำนึกในตนเองสูงกว่าผู้ที่มีระดับข่าวสารการเมืองต่ำ

พัชรินทร์ (2537) ศึกษาวิจัยเรื่อง การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกรับชมรายการข่าวโทรทัศน์ของผู้ชมรายการข่าวโทรทัศน์ ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีคามจำเป็นที่ต้องใช้ข่าวสารจากรายการข่าวโทรทัศน์ในชีวิตประจำวัน โดยประเภทข่าวสารที่เห็นว่ามีคามจำเป็นมากที่สุด 3 อันดับแรก คือข่าวการเมือง ข่าวสังคมและข่าวเศรษฐกิจส่วนเมื่อเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือของข่าวโทรทัศน์กับข่าวสื่อมวลชนอื่นในปัจจุบัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อถือข่าวโทรทัศน์สูงมาก

นิลาวัณย์ (2540) ศึกษา ความน่าเชื่อถือและความพึงพอใจที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำทางโทรทัศน์ ทั้ง 5 ช่อง (3, 5, 7, 9, 11) ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างชอบชมรายการข่าวภาคค่ำของช่อง 7 มากที่สุดคือร้อยละ 66.5 รองลงมา คือช่อง 3 ร้อยละ 25.3, ช่อง 5 ร้อยละ 4.2 ช่อง 9 ร้อยละ 3.5 และช่อง 11 ร้อยละ 0.5 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความเชื่อถือและความพึงพอใจที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำ ในขณะที่อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อความน่าเชื่อถือแต่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจ

วันทนี (2533) ได้ศึกษา ความคาดหวัง ความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อมวลชนและความต้องการทางการเมืองของนักศึกษาวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา พบว่า ความคาดหวัง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และความต้องการการรับรู้ทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ

Palmgreen et al. (1981) ได้ศึกษาส่วนต่างระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจที่ได้รับจากรายการโทรทัศน์ โดยศึกษาจากช่อง 3 ช่อง คือ ABC, CBS และ NBC และทำการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์จากกลุ่มตัวอย่าง ชายหญิง จำนวน 327 คน ในเมือง Lexington รัฐ Kentucky ในเดือนพฤศจิกายน 1978 การวัดความคาดหวังและความพึงพอใจนั้นจะมี 15 ข้อความ ซึ่งจะถูกนำมาจัดเป็นความพึงพอใจ 5 กลุ่ม คือ เพื่อการแสวงหาข่าวสาร (Information Seeking) เพื่อการใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ (Decisional Utility) เพื่อความบันเทิง (Entertainment) เพื่อการใช้ประโยชน์ในการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Utility) และเพื่อการลดความรู้สึกโดดเดี่ยวหรือเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ต่อสื่อ (Parasocial Interaction) ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมข่าวโทรทัศน์ การเปิดรับชมรายการข่าวมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับ (Gratification Obtained) และพบว่า การเลือกดูรายการข่าวช่องที่ชอบมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจต่อข่าวทางช่องที่ตนเองชอบมากกว่าอีก 2 ช่องที่เหลือ จึงสรุปได้ว่า การเลือกชมข่าวในช่องที่ชอบเป็นตัวทำนายความพึงพอใจ

Galloway and Meek (1981) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสารในรูปแบบจำลองความคาดหวัง โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาการสื่อสาร มหาวิทยาลัย Macquire จำนวน 30 คน โดยวัดถึงการเปิดรับรายการสองรายการทางช่องสองช่องที่ออกอากาศในเวลาเดียวกัน คือ ช่วงเย็น และวัดความคาดหวังของนักศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจที่จะได้รับการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ จากการวิจัยพบว่า ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับและมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ ซึ่งผลที่ได้นี้สามารถยืนยันความถูกต้องของแบบจำลองความคาดหวังได้เป็นอย่างดี และงานวิจัยชิ้นนี้สรุปว่า ทฤษฎีความคาดหวังเป็นการพัฒนางานวิจัยทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ โดยการศึกษาในส่วน of เหตุผล (Reasons) ของผู้รับสารในการเปิดรับสื่อ

อิสราวดิ (2542) ทำการศึกษาเรื่องทัศนคติ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ชมรายการในเขตกรุงเทพมหานครต่อรายการด้านการเมืองที่เสนอทางสถานีโทรทัศน์ พบว่า อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยผู้ชมที่มีอายุในวัยกลางคนมีอาชีพรับราชการ และรัฐวิสาหกิจ หรือผู้ชมที่มี

รายได้สูงจะมีความคาดหวังการใช้ประโยชน์จากรายการด้านการเมืองทางโทรทัศน์ในระดับสูงและกลุ่มผู้ชมที่มีอายุมากขึ้นจะมีความพึงพอใจด้านข้อมูลข่าวสารจากการชมรายการด้านการเมืองทางโทรทัศน์สูงขึ้น นอกจากนี้ผู้ชมที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงก็ยิ่งมีความคาดหวังการใช้ประโยชน์และมีความพึงพอใจจากรายการด้านการเมืองทางโทรทัศน์สูงไปด้วย ซึ่งความคาดหวังการใช้ประโยชน์จากรายการด้านการเมืองก็มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากรายการด้านการเมืองคือยิ่งมีความคาดหวังการใช้ประโยชน์สูงก็ยิ่งมีความพึงพอใจระดับสูงด้วย

จากการตรวจสอบเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า ตัวแปรซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ดังที่ได้มีผู้ทำการศึกษาไว้ อาทิ Almond and Verba (1965); Defleur (1966); Galloway and Meek (1981); พรศักดิ์ (2526); วันทนีย์ (2533); วิทยา (2538); พรรณพิลาศ (2541); อิศราวดี (2542) และ ประมว (2546) เป็นต้น สำหรับผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของ Katz et al. (1973) และ Dominick (1993) มาใช้กำหนดรูปแบบของความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองโดยปรับให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และ รายได้
2. ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านความหลากหลาย ด้านประโยชน์ทางสังคม และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ

ตัวแปรตาม

ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษา
โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งแยกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ ด้านความหลากหลาย ด้านประโยชน์ทางสังคม และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองของ นักศึกษา โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

เพศ
อายุ
ระดับการศึกษา
อาชีพ
รายได้

ความคาดหวังในการเปิด
รับชมข่าวสารการเมือง
ทางสถานีโทรทัศน์
- ด้านการรับรู้
- ด้านความหลากหลาย
- ด้านประโยชน์ทางสังคม
- ด้านเบี่ยงเบนความสนใจ

ตัวแปรตาม

ความพึงพอใจ ในการเปิดรับชมข่าวสาร
การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของ
นักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ด้านการรับรู้
- ด้านความหลากหลาย
- ด้านประโยชน์ทางสังคม
- ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 นักศึกษาที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

บทที่ 3

ระเบียบวิธีและการดำเนินการวิจัย

วิธีการและอุปกรณ์

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เวลาที่ใช้ในการวิจัย และงบประมาณเพื่อการวิจัยดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่3 โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 282 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยหลักการคำนวณของ Yamane ดังสูตร ต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

- โดย
- n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง
  - N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
  - e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้(โดยกำหนดให้เท่ากับ .05)

แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{282}{1 + (282 \times .05^2)} \\ &= 165.3959 \end{aligned}$$

ดังนั้น ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 165 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยทำการจับสลากเลือกกลุ่มตัวอย่างจากรายชื่อทั้งหมดของนิสิตในชั้นปีที่ 3 ตามสัดส่วนที่คำนวณได้ข้างต้น โดยไม่มีการทดแทน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังและความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

1. ด้านการรับรู้ จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านความหลากหลาย จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านประโยชน์ทางสังคม จำนวน 8 ข้อ
4. ด้านเบี่ยงเบนความสนใจ จำนวน 6 ข้อ

โดยให้คะแนนความคาดหวังเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

<u>ระดับความคาดหวัง</u>	<u>ข้อความเชิงบวก</u>
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ส่วนความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษา โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ลักษณะคำถามเป็นแบบ Rating Scale แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

- ด้านการรับรู้ จำนวน 8 ข้อ
- ด้านความหลากหลาย จำนวน 8 ข้อ
- ด้านประโยชน์ทางสังคม จำนวน 8 ข้อ
- ด้านเบี่ยงเบนความสนใจ จำนวน 6 ข้อ

โดยให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

<u>ระดับความพึงพอใจ</u>	<u>ข้อความเชิงบวก</u>
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว นำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการแปลงข้อมูลในภาพรวมและรายข้อแบ่งระดับของความคาดหวังและความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

<u>ระดับของความคาดหวังและความพึงพอใจ</u>	<u>ระดับค่าเฉลี่ย</u>
สูงหรือมาก	5.00 – 3.68
ปานกลาง	3.67 – 2.34
ต่ำหรือน้อย	2.33 – 1.00

ดังนั้นจะได้คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 เท่ากับ ระดับต่ำหรือน้อย หมายความว่า นักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังและความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์อยู่ในระดับต่ำหรือน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.67 เท่ากับ ระดับปานกลาง หมายความว่า นักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังและความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.68 – 5.00 เท่ากับ ระดับสูงหรือมาก หมายความว่า นักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังและความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์อยู่ในระดับสูงหรือมาก

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยนำไปทดสอบหาความเที่ยงตรงและหาความเชื่อมั่น ดังนี้

1. การหาความแม่นยำตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบหาความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นก็นำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Pre-Test) กับนักศึกษาชั้นปี 1 โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นรายข้อ (Item Analysis) โดยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) และหาความเชื่อมั่นรวม โดยใช้วิธีการของ Cronbach (สุพัตรา, 2546: 70) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นดังต่อไปนี้

2.1 ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9843 แยกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการรับรู้ เท่ากับ .9176 ด้านความหลากหลาย เท่ากับ .8313 ด้านประโยชน์ทางสังคม เท่ากับ .9278 และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ เท่ากับ .8330

2.2 ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9817 แยกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการรับรู้ เท่ากับ .8536 ด้านความหลากหลาย เท่ากับ .7761 ด้านประโยชน์ทางสังคม เท่ากับ .8770 และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ เท่ากับ .8763

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสาร ข้อมูล และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปสอบถามกับนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 165 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ โดยจะนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมดมาวิเคราะห์ และประมวลผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Software)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างศึกษา
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายให้ทราบถึงลักษณะของคามคาดหวังและความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิสิตาตรภาคบัณฑิต คณะนิสิตาตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. ค่า t – test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา
4. ค่า F-test (One-Way ANOVA) ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้
5. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการศึกษาหาความสัมพันธ์และทิศทางความสัมพันธ์การเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์กับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิสิตาตรภาคบัณฑิต คณะนิสิตาตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ จะครอบคลุมถึงเรื่องคุณลักษณะส่วนบุคคล ความคาดหวังและความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 165 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และเป็นแหล่งข้อมูลในการวิเคราะห์ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนที่ 2 ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ซึ่งแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และ ร้อยละ ของคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษา โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

	คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	74	44.8
	หญิง	91	55.2
รวม		165	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อายุ (ต่ำสุด 25 ปี สูงสุด 54 ปี อายุเฉลี่ย 31.10 ปี)		
ต่ำกว่า 30 ปี	47	28.4
30 – 35 ปี	59	35.8
มากกว่า 35 ปี	59	35.8
รวม	165	100.0
การศึกษา		
ปริญญาตรี	107	64.8
ปริญญาโท	54	32.7
สูงกว่าปริญญาโท	4	2.5
รวม	165	100.0
อาชีพ		
รับราชการ	81	49.1
รัฐวิสาหกิจ	10	6.1
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	10	6.1
พนักงานบริษัทเอกชน	28	17.0
อื่นๆ	36	21.7
รวม	165	100.0
รายได้ (ต่ำสุด 7,260 บาท สูงสุด 90,000 บาท รายได้เฉลี่ย 18,179.33บาท)		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	54	32.7
10,001 – 15,000 บาท	49	29.7
มากกว่า 15,000 บาท	62	37.6
รวม	165	100

จากข้อมูลในตาราง แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาโครงการนิสิตาสาตร์ภาค
บัณฑิต คณะนิสิตาสาตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังนี้

1. เพศของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นเพศชาย ร้อยละ 44.8 เป็นหญิง ร้อยละ 55.2

2. อายุของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้นมีอายุต่ำที่สุดคือ 25 ปี สูงที่สุด 54 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 31 ปี เมื่อพิจารณาจากช่วงอายุจะพบว่า นักศึกษา ที่มีช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 28.4 ช่วงอายุ 26 – 35 ปี และช่วงอายุมากกว่า 35 ปี ร้อยละ 35.8 เท่ากัน

3. ระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษาของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 64.8 ปริญญาโท ร้อยละ 32.7 และสูงกว่าปริญญาโท ร้อยละ 2.5

4. อาชีพของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่รับราชการ ร้อยละ 49.1 พนักงานรัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 6.1 พนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 17.0 และอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 21.7

5. รายได้ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เฉลี่ยเท่ากับ 18,179 บาท โดยที่นักศึกษา มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 32.7 รายได้ 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 29.7 และรายได้มากกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 37.6

ส่วนที่ 2 ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอข้อมูลความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ 1. ด้านการรับรู้ 2. ด้านความหลากหลาย 3. ด้านประโยชน์ทางสังคม 4. ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการรับรู้

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการรับรู้

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
1. ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการทำงานของรัฐบาล รัฐสภา และพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ที่ทันเหตุการณ์และทันสมัย	1 (6)	9 (5.5)	31 (18.8)	84 (50.9)	40 (24.2)	3.93	.84	มาก
2. ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลของฝ่ายค้าน	2 (1.2)	11 (6.7)	40 (24.2)	66 (40.0)	46 (27.9)	3.87	.94	มาก
3. ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการตัดสินใจนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ของรัฐบาล	0 (0)	7 (4.3)	32 (19.4)	85 (51.5)	41 (24.8)	3.97	.78	มาก
4. ได้รับทราบข้อมูลเชิงลึกจากข่าวความขัดแย้งระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล	3 (1.8)	22 (13.3)	47 (28.5)	54 (32.7)	39 (23.6)	3.63	1.04	ปาน กลาง
5. ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการเปิดโครงการทุจริตคอร์รัปชั่นของนักการเมืองและข้าราชการ	5 (3.0)	8 (4.9)	50 (30.3)	37 (22.4)	65 (39.4)	3.90	1.08	มาก
6. ทำให้ได้รับความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นจากบทวิเคราะห์บทวิจารณ์ทางการเมือง	1 (.6)	2 (1.2)	41 (24.9)	66 (40.0)	55 (33.3)	4.04	.83	มาก
7. ได้รับทราบผลงานการปฏิบัติงานของรัฐบาล รัฐสภา และพรรคการเมืองฝ่ายค้านเพิ่มขึ้น	3 (1.8)	10 (6.1)	37 (22.4)	86 (52.1)	29 (17.6)	3.78	.87	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
8. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย	1 (.6)	16 (9.7)	47 (28.5)	71 (43.0)	30 (18.2)	3.68	.90	มาก
รวม						3.85	.70	มาก

จากตาราง นักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการรับรู้ภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในด้านการรับรู้ ที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ การได้รับความรู้ทางการเมือง เพิ่มขึ้นจากบทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 4.04 รองลงมาคือการได้รับทราบข้อมูล ข่าวสารการตัดสินใจนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ย 3.97 และการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการทำงานของรัฐบาล รัฐสภาและพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่ทันเหตุการณ์ และทันสมัย มีค่าเฉลี่ย 3.93 ตามลำดับ ส่วนความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในด้านการรับรู้ที่น้อยที่สุด ได้แก่ การได้รับทราบข้อมูลเชิงลึกจากข่าวความขัดแย้ง ระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล มีค่าเฉลี่ย 3.63 รองลงมาคือได้รับความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ย 3.68 และการได้รับทราบผลงานการปฏิบัติงานของรัฐบาล รัฐสภา และพรรคการเมืองฝ่ายค้านเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.78 ตามลำดับ

2. ด้านความหลากหลาย

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง
ทางสถานีโทรทัศน์ ด้านความหลากหลาย

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
9. ได้รับความตื่นเต้นจากการ รับชมข่าวสารความ เคลื่อนไหวการ เปลี่ยนแปลงทางการเมือง และผลการเลือกตั้ง	2 (1.2)	10 (6.1)	36 (21.8)	85 (51.5)	32 (19.4)	3.82	.86	มาก
10. ได้รับความสนุกสนานจาก การรับชมข่าวสารที่เป็น คำพูดตอบโต้กันเมื่อมีความ ขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับ พรรคการเมืองฝ่ายค้าน	2 (1.2)	23 (13.9)	46 (27.9)	73 (44.3)	21 (12.7)	3.53	.93	ปาน กลาง
11. ได้รับความผ่อนคลายจากการ รับชมข่าวสารที่สื่อมวลชน เก็บตกมาล้อเลียน นักการเมืองและข้าราชการ ประจำ	3 (1.8)	15 (9.1)	49 (29.7)	72 (43.6)	26 (15.8)	3.62	.92	ปาน กลาง
12. ได้รับความสนุกสนานจาก การชมข่าวสารสถานการณ์ ทางการเมืองผ่านทางการ นำเสนอของผู้ดำเนินรายการ	1 (.6)	16 (9.7)	33 (20.0)	93 (56.4)	22 (13.3)	3.72	.84	มาก
13. ความตึงเครียดในการ ดำเนินชีวิตลดลงเมื่อได้ รับชมข่าวสารเกี่ยวกับ นโยบายสวัสดิการสังคมใน ด้านความเป็นอยู่ของ ประชาชน	14 (8.5)	32 (19.4)	63 (38.2)	42 (25.4)	14 (8.5)	3.06	1.06	ปาน กลาง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
14. ได้รับความตื่นเต้นจากการ รับชมข่าวความคิดเห็นและ ความขัดแย้งทางการเมือง	5 (3.0)	29 (17.6)	62 (37.6)	61 (37.0)	8 (4.8)	3.23	.90	ปาน กลาง
15. ได้รับความเพลิดเพลินเมื่อ ได้ชมข่าวสารเกี่ยวกับ กิจกรรมต่าง ๆ ของ นักการเมือง	11 (6.7)	38 (23.0)	63 (38.2)	46 (27.9)	7 (4.2)	3.00	.98	ปาน กลาง
16. บทวิเคราะห์บทวิจารณ์ทาง การเมืองที่น่าเสนอทาง รายการต่าง ๆ ช่วยผ่อน คลายจากความเคร่งเครียด	18 (10.9)	30 (18.2)	60 (36.3)	46 (27.9)	11 (6.7)	3.01	1.08	ปาน กลาง
รวม						3.38	.61	ปาน กลาง

จากตาราง นักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านความหลากหลายภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในด้านความหลากหลาย ที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การได้รับความตื่นเต้นจากการรับชมข่าวสารความเคลื่อนไหวการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและผลการเลือกตั้ง มีความคาดหวังมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.82 รองลงมาคือการได้รับความสนุกสนานจากการชมข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองผ่านทางการนำเสนอของผู้ดำเนินรายการ มีค่าเฉลี่ย 3.72 และการได้รับการผ่อนคลายจากการรับชมข่าวสารที่สื่อมวลชนเก็บตกมาลือเลือนนักการเมืองและข้าราชการประจำ มีค่าเฉลี่ย 3.62 ตามลำดับ ส่วนความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในด้านความหลากหลายที่น้อยที่สุด ได้แก่ การได้รับความเพลิดเพลินเมื่อได้ชมข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของนักการเมือง มีค่าเฉลี่ย 3.00 รองลงมาคือบทวิเคราะห์บทวิจารณ์ทางการเมืองที่น่าเสนอทางรายการต่าง ๆ ช่วยผ่อนคลายจากความเคร่งเครียด มีค่าเฉลี่ย 3.01

และการได้รับความพึงเครียดในการดำเนินชีวิตลดลงเมื่อได้รับชมข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสวัสดิการสังคมในด้านความเป็นอยู่ของประชาชน มีค่าเฉลี่ย 3.06 ตามลำดับ

3. ด้านประโยชน์ทางสังคม

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านประโยชน์ทางสังคม

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
17. ได้นำข้อมูลข่าวสารการทำงานของรัฐบาลรัฐสภาและพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่ทันเหตุการณ์เพื่อให้ได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนและสังคม	9 (5.5)	22 (13.3)	56 (33.9)	61 (37.0)	17 (10.3)	3.33	1.01	ปานกลาง
18. ได้นำเรื่องความขัดแย้งภายในพรรคการเมืองหรือระหว่างพรรคการเมืองไปเป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่น	8 (4.9)	21 (12.7)	50 (30.3)	67 (40.6)	19 (11.5)	3.41	1.01	ปานกลาง
19. ได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ไปพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อแสดงว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของ	9 (5.5)	25 (15.1)	48 (29.1)	70 (42.4)	13 (7.9)	3.32	1.01	ปานกลาง
20. ได้นำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดโครงการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองและข้าราชการไปพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อแสดงว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม	12 (7.3)	29 (17.6)	51 (30.9)	54 (32.7)	19 (11.5)	3.24	1.10	ปานกลาง
21. ได้นำข้อมูลข่าวสารการรับชมข่าวการเลือกตั้งไปเป็นหัวข้อในการสนทนากับคนรู้จัก	5 (3.0)	18 (10.9)	49 (29.7)	76 (46.1)	17 (10.3)	3.51	.93	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
22. ได้นำเรื่องการชื่อเสียงในการ เลือกตั้งไปบอกกล่าวกับญาติ พี่น้องป้องกันไม่ให้ทำผิด	6 (3.6)	16 (9.7)	43 (26.1)	70 (42.4)	30 (18.2)	3.62	1.01	ปาน กลาง
23. ได้นำข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับ กฎหมายรัฐธรรมนูญที่ได้รับ ชมไปพูดคุยกับคนอื่น ๆ	4 (2.4)	13 (7.9)	45 (27.3)	78 (47.3)	25 (15.1)	3.65	.92	ปาน กลาง
24. ได้นำข่าวสารที่ได้รับจากบท วิเคราะห์วิจารณ์ทางการเมืองไป เพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	8 (4.8)	25 (15.2)	61 (37.0)	56 (33.9)	15 (9.1)	3.27	.99	ปาน กลาง
รวม						3.42	.77	ปาน กลาง

จากตาราง นักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านประโยชน์ทางสังคม ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง ในด้านประโยชน์ทางสังคมที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ความคาดหวังที่ได้้นำข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ได้ รับชมไปพูดคุยกับคนอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 รองลงมาคือนำเรื่องการชื่อเสียงในการเลือกตั้งไปบอกกล่าวกับญาติพี่น้องป้องกันไม่ให้ทำผิด มีค่าเฉลี่ย 3.62 และนำข้อมูลข่าวสารการรับชมข่าวการเลือกตั้งไปเป็นหัวข้อในการสนทนากับคนรู้จัก มีค่าเฉลี่ย 3.51 ตามลำดับ ส่วนความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง ในด้านประโยชน์ทางสังคมที่มีค่าน้อยที่สุดได้แก่ การนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดโปงการทุจริตคอร์ปชั่นของนักการเมืองและข้าราชการไปพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อแสดงว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.24 รองลงมาคือ การนำเรื่องได้นำข่าวสารที่ได้รับจากบทวิเคราะห์วิจารณ์ทางการเมืองไปเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 3.27 และการนำข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลไปพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อแสดงว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.32 ตามลำดับ

4. ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
25. รับชมนโยบายแก้ปัญหาต่าง ๆ ของรัฐบาลเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจากปัญหา	19 (11.5)	29 (17.6)	50 (30.3)	53 (32.1)	14 (8.5)	3.08	1.14	ปานกลาง
26. รับชมข่าวสารเกี่ยวกับความขัดแย้งในพรรคการเมืองต่าง ๆ ระหว่างรัฐบาลกับฝ่ายค้าน ข้าราชการประจำกับ ข้าราชการการเมืองเพื่อลด การอุกรบกววน	28 (17.0)	60 (36.4)	44 (26.7)	27 (16.4)	6 (3.6)	2.53	1.07	ปานกลาง
27. รับชมการติดตามตรวจสอบการทำงานของนักรการเมืองและข้าราชการเมื่อเมื่อนำ จากการทำงาน	28 (17.0)	48 (29.1)	54 (32.7)	26 (15.8)	9 (5.5)	2.64	1.10	ปานกลาง
28. รับชมข่าวสารเกี่ยวกับ การเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยเมื่อต้องการ อยู่คนเดียว	29 (17.6)	52 (31.5)	57 (34.5)	20 (12.1)	7 (4.2)	2.54	1.05	ปานกลาง
29. รับชมข่าวสารเกี่ยวกับประเด็น การเมืองที่คนสนใจขณะนั้น เพื่อหลบเลี่ยงความจำเจใน ชีวิตประจำวัน	31 (18.8)	53 (32.1)	51 (30.9)	24 (14.6)	6 (3.6)	2.52	1.07	ปานกลาง
30. รับชมรายการวิเคราะห์ข่าว การเมืองเพื่อทดแทนการ ออกไปสมาคมพบปะกับผู้อื่น	31 (18.8)	43 (26.0)	49 (29.7)	31 (18.8)	11 (6.7)	2.68	1.17	ปานกลาง
รวม						2.67	.92	ปานกลาง

จากตาราง นักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง ในด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ การรับชมนโยบายแก้ปัญหาต่าง ๆ ของรัฐบาลเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจากปัญหา มีค่าเฉลี่ย 3.08 รองลงมาคือการรับชมรายการวิเคราะห์ข่าวการเมืองเพื่อทดแทนการออกไปสมาคมพบปะกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 2.68 และการรับชมการติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองและข้าราชการเมื่อเบื่อนายจากการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 2.64 ตามลำดับ ส่วนความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในด้านการเบี่ยงเบนความสนใจน้อยที่สุด ได้แก่ การรับชมข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นการเมืองที่คนสนใจ ขณะนั้นเพื่อหลบเลี่ยงความจำใจในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ย 2.52 รองลงมา คือ การรับชมข่าวสารเกี่ยวกับความขัดแย้งในพรรคการเมืองต่าง ๆ ระหว่างรัฐบาลกับฝ่ายค้าน และข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองเพื่อลดการถูกรบกวน มีค่าเฉลี่ย 2.53 และการรับชมข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเมื่อต้องการอยู่คนเดียว มีค่าเฉลี่ย 2.54 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ด้านการรับรู้	3.85	.70	มาก
ด้านความหลากหลาย	3.38	.61	ปานกลาง
ด้านประโยชน์ทางสังคม	3.42	.77	ปานกลาง
ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ	2.67	.92	ปานกลาง
ความคาดหวังในภาพรวม	3.33	.57	ปานกลาง

จากตารางแสดงคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในภาพรวม เท่ากับ 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังด้านการรับรู้ มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวัง เท่ากับ 3.85 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือความคาดหวังด้านประโยชน์ทางสังคม มีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวัง เท่ากับ 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่ 3 คือ ความคาดหวังด้านความหลากหลาย มีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวัง เท่ากับ 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่ 4 คือความคาดหวังด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ มีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวัง เท่ากับ 2.67 อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอข้อมูลความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ 1. ด้านการรับรู้ 2. ด้านความหลากหลาย 3. ด้านประโยชน์ทางสังคม 4. ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ดังตารางต่อไปนี้

1. ด้านการรับรู้

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการรับรู้

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการทำงานของรัฐบาล รัฐสภาและพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่ทันเหตุการณ์และทันสมัย	6 (3.6)	19 (11.5)	84 (50.9)	46 (27.9)	10 (6.1)	3.21	.86	ปานกลาง
2. ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลของฝ่ายค้าน	13 (7.9)	41 (24.8)	76 (46.1)	27 (16.4)	8 (4.8)	2.85	.95	ปานกลาง
3. ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการตัดสินใจนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆของรัฐบาล	5 (3.0)	28 (17.0)	77 (46.7)	44 (26.7)	11 (6.7)	3.17	.89	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อความ	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
4. ได้รับทราบข้อมูลเชิงลึกจาก ข่าวความขัดแย้งระหว่าง ฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล	16 (9.7)	33 (20.0)	81 (49.1)	20 (12.1)	15 (9.1)	2.91	1.03	ปาน กลาง
5. ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร การเปิดโปรงการทุจริต คอร์ปชั่นของนักการเมืองและ ข้าราชการ	38 (23.0)	34 (20.6)	57 (34.6)	21 (12.7)	15 (9.1)	2.64	1.22	ปาน กลาง
6. ทำให้ได้รับความรู้ทาง การเมืองเพิ่มขึ้นจากบท วิเคราะห์บทวิจารณ์ทาง การเมือง	9 (5.4)	23 (13.9)	75 (45.5)	42 (25.5)	16 (9.7)	3.20	.98	ปาน กลาง
7. ได้รับทราบผลงานการ ปฏิบัติงานของรัฐบาล รัฐสภา และพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เพิ่มขึ้น	4 (2.4)	25 (15.2)	96 (58.2)	35 (21.2)	5 (3.0)	3.07	.76	ปาน กลาง
8. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย	8 (4.9)	38 (23.0)	74 (44.8)	37 (22.4)	8 (4.9)	2.99	.92	ปาน กลาง
รวม						3.01	.72	ปาน กลาง

จากตาราง นักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการรับรู้ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในด้านการรับรู้ ที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการทำงานของรัฐบาล รัฐสภาและพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่ทันเหตุการณ์และทันสมัย มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.21 รองลงมาคือการได้รับความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นจากบทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 3.20 และการรับทราบข้อมูลข่าวสารการตัดสินใจนโยบายและ

แนวทาง แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ย 3.17 ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในด้านการรับรู้ที่น้อยที่สุด ได้แก่การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองและข้าราชการ มีค่าเฉลี่ย 2.64 รองลงมา การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลของฝ่ายค้าน มีค่าเฉลี่ย 2.85 และการได้รับทราบข้อมูลเชิงลึกจากข่าวความขัดแย้งระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล มีค่าเฉลี่ย 2.91 ตามลำดับ

2. ด้านความหลากหลาย

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านความหลากหลาย

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
9. ได้รับความตื่นตัวจากการรับชมข่าวสารความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และผลการเลือกตั้ง	2 (12)	20 (12.1)	72 (43.7)	55 (33.3)	16 (9.7)	3.38	.87	ปานกลาง
10. ได้รับความสนุกสนานจากการรับชมข่าวสารที่เป็นคำพูดตอบโต้กันเมื่อมีความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับพรรคการเมืองฝ่ายค้าน	7 (4.2)	30 (18.2)	69 (41.8)	48 (29.1)	11 (6.7)	3.16	.94	ปานกลาง
11. ได้รับการผ่อนคลายจากการรับชมข่าวสารที่สื่อมวลชนเก็บตกมาล้อเลียนนักการเมืองและข้าราชการประจำ	11 (6.7)	17 (10.3)	63 (38.2)	60 (36.3)	14 (8.5)	3.30	1.00	ปานกลาง
12. ได้รับความสนุกสนานจากการชมข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองผ่านทางการนำเสนอของผู้ดำเนินรายการ	5 (3.0)	23 (13.9)	61 (37.0)	65 (39.4)	11 (6.7)	3.33	.91	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
13. ความตึงเครียดในการดำเนินชีวิตลดลงเมื่อได้รับชมข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสวัสดิการสังคมในด้านความเป็นอยู่ของประชาชน	17 (103)	48 (29.1)	70 (42.4)	27 (16.4)	3 (1.8)	2.70	.93	ปานกลาง
14. ได้รับความตื่นเต้นจากการรับชมข่าวความคิดเห็นและความขัดแย้งทางการเมือง	12 (73)	35 (21.2)	85 (51.5)	29 (17.6)	4 (2.4)	2.87	.87	ปานกลาง
15. ได้รับความเพลิดเพลินเมื่อได้ชมข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของนักรการเมือง	17 (103)	51 (30.9)	67 (40.6)	26 (15.8)	4 (2.4)	2.69	.94	ปานกลาง
16. บทวิเคราะห์บทวิจารณ์ทางการเมืองที่นำเสนอทางรายการต่าง ๆ ช่วยผ่อนคลายจากความเคร่งเครียด	20 (121)	47 (28.5)	66 (40.0)	26 (15.8)	6 (3.6)	2.70	1.00	ปานกลาง
รวม						3.02	.65	ปานกลาง

จากตาราง นักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านความหลากหลายภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ใน ด้านความหลากหลาย 3 อันดับแรกได้แก่ การได้รับความตื่นเต้นจากการรับชมข่าวสารความเคลื่อนไหวการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและผลการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.38 รองลงมาคือการได้รับความสนุกสนานจากการชมข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองผ่านทางรายการนำเสนอของผู้ดำเนินรายการ มีค่าเฉลี่ย 3.33 และการได้รับการผ่อนคลายจากการรับชมข่าวสารที่สื่อมวลชนเก็บตกมาล้อเลียนนักรการเมืองและข้าราชการประจำ มีค่าเฉลี่ย 3.30 ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองในด้านความหลากหลายที่น้อยที่สุด ได้แก่การได้รับความ

ผลิตเพลินเมื่อได้ชมข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของนักการเมือง มีค่าเฉลี่ย 2.69 รองลงมา คือ การได้รับความตึงเครียดในการดำเนินชีวิตลดลงเมื่อได้รับชมข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสวัสดิการสังคมในด้านความเป็นอยู่ของประชาชน และบทวิเคราะห์บทวิจารณ์ทางการเมืองที่น่าเสนอทางรายการต่าง ๆ ช่วยผ่อนคลายจากความเคร่งเครียด มีค่าเฉลี่ย 2.70 เท่ากัน ตามลำดับ

3. ด้านประโยชน์ทางสังคม

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านประโยชน์ทางสังคม

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
17. ได้นำข้อมูลข่าวสารการทำงาน ของรัฐบาลรัฐสภาและพรรค การเมืองฝ่ายค้านที่ทัน เหตุการณ์เพื่อให้ได้รับการ ยอมรับในกลุ่มเพื่อนและสังคม	12 (73)	27 (164)	84 (509)	36 (218)	6 (36)	298	.91	ปาน กลาง
18. ได้นำเรื่องความขัดแย้งภายใน พรรคการเมืองหรือระหว่าง พรรคการเมืองไปเป็นหัวข้อ สนทนากับผู้อื่น	14 (85)	33 (200)	68 (412)	40 (242)	10 (61)	299	1.02	ปาน กลาง
19. ได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการ ตรวจสอบการทำงานของ รัฐบาลไปพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อ แสดงว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของ	9 (55)	36 (218)	77 (467)	39 (236)	4 (24)	296	.88	ปาน กลาง
20. ได้นำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การเปิดโปรงการทุจริต คอร์ปชั่นของนักการเมืองและ ข้าราชการไปพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อ แสดงว่าเป็นส่วนหนึ่งของ สังคม	14 (85)	36 (218)	75 (455)	35 (212)	5 (30)	288	.94	ปาน กลาง
21. ได้นำข้อมูลข่าวสารการรับชม ข่าวการเลือกตั้งไปเป็นหัวข้อ ในการสนทนากับคนรู้จัก	6 (36)	23 (139)	89 (540)	43 (261)	4 (24)	3.10	.80	ปาน กลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเปิดรับชมข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านประโยชน์ทางสังคม	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
22. ได้นำเรื่องการซื้อเสียงในการ เลือกตั้งไปบอกกล่าวกับญาติ พี่น้องป้องกันไม่ให้ทำผิด	8 (4.9)	40 (24.2)	64 (38.8)	39 (23.6)	14 (8.5)	3.06	1.01	ปาน กลาง
23. ได้นำข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับ กฎหมายรัฐธรรมนูญที่ได้รับ ชมไปพูดคุยกับคนอื่น ๆ	10 (6.1)	33 (20.0)	70 (42.4)	39 (23.6)	13 (7.9)	3.07	1.00	ปาน กลาง
24. ได้นำข่าวสารที่ได้รับจากบท วิเคราะห์วิจารณ์ทางการเมือง ไปเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับ ผู้อื่น	13 (7.9)	40 (24.3)	70 (42.4)	38 (23.0)	4 (2.4)	2.88	.94	ปาน กลาง
รวม						2.99	.69	ปาน กลาง

จากตาราง นักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านประโยชน์ทางสังคม ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองในด้าน ประโยชน์ทางสังคม ที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่การนำข้อมูลข่าวสารการรับชมข่าวการ เลือกตั้งไปเป็นหัวข้อในการสนทนากับคนรู้จัก มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.10 รองลงมา คือนำข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ได้รับชมไปพูดคุยกับคนอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย 3.07 และนำเรื่องการซื้อเสียงในการเลือกตั้งไปบอกกล่าวกับญาติพี่น้องป้องกันไม่ให้ทำผิด มีค่าเฉลี่ย 3.06 ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในด้าน ประโยชน์ทางสังคมที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ การนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดโครงการทุจริต คอร์ปชั่นของนักการเมืองและข้าราชการไปพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อแสดงว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และ การนำข่าวสารที่ได้รับจากบทวิเคราะห์วิจารณ์ทางการเมืองไปเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มี ค่าเฉลี่ย 2.88 เท่ากันทั้ง 2 ข้อ รองลงมาคือนำข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลไป พุดคุยกับผู้อื่นเพื่อแสดงว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีค่าเฉลี่ย 2.96 ตามลำดับ

4. ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
25. รับชมนโยบายแก้ปัญหาต่างๆของรัฐบาลเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจากปัญหา	12 (73)	39 (23.6)	77 (46.7)	30 (18.2)	7 (4.2)	2.88	.93	ปานกลาง
26. รับชมข่าวสารเกี่ยวกับความขัดแย้งในพรรคการเมืองต่างๆระหว่างรัฐบาลกับฝ่ายค้าน ข้าราชการประจำกับ ข้าราชการการเมืองเพื่อลดการถูกรบกวน	26 (15.8)	53 (32.1)	67 (40.6)	16 (9.7)	3 (1.8)	2.49	.93	ปานกลาง
27. รับชมการติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองและข้าราชการเมื่อเบื่อนำจากการทำงาน	25 (15.2)	45 (27.3)	72 (43.6)	19 (11.5)	4 (2.4)	2.59	.96	ปานกลาง
28. รับชมข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเมื่อต้องการอยู่คนเดียว	30 (18.2)	52 (31.5)	65 (39.4)	16 (9.7)	2 (1.2)	2.44	.94	ปานกลาง
29. รับชมข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นการเมืองที่คนสนใจขณะนั้นเพื่อหลบเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน	28 (17.0)	52 (31.5)	64 (38.8)	19 (11.5)	2 (1.2)	2.48	.95	ปานกลาง
30. รับชมรายการวิเคราะห์ข่าวการเมืองเพื่อทดแทนการออกไปสมาคมพบปะกับผู้อื่น	30 (18.2)	42 (25.5)	65 (39.4)	21 (12.7)	7 (4.2)	2.59	1.06	ปานกลาง
รวม						2.58	.82	ปานกลาง

จากตาราง นักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่การรับชมนโยบาย แก้ปัญหาต่าง ๆ ของรัฐบาลเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจากปัญหา มีค่าเฉลี่ย 2.88 รองลงมาคือการรับชมรายการวิเคราะห์ข่าวการเมืองเพื่อทดแทนการออกไปสมาคมพบปะกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 2.59 และการรับชมการติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองและข้าราชการเมื่อเบื่อนาย จากการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 2.59 ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่การรับชมข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเมื่อต้องการอยู่คนเดียว มีค่าเฉลี่ย 2.44 รองลงมาคือการรับชมข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นการเมืองที่คนสนใจขณะนั้นเพื่อหลบเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ย 2.48 และการรับชมข่าวสารเกี่ยวกับความขัดแย้งในพรรคการเมืองต่าง ๆ ระหว่างรัฐบาลกับฝ่ายค้าน ข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองเพื่อลดการถูกรบกวนมีค่าเฉลี่ย 2.49 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ด้านการรับรู้	3.01	.72	ปานกลาง
ด้านความหลากหลาย	3.02	.65	ปานกลาง
ด้านประโยชน์ทางสังคม	2.99	.69	ปานกลาง
ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ	2.58	.82	ปานกลาง
ความคาดหวังในภาพรวม	2.90	.59	ปานกลาง

จากตารางแสดงคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในภาพรวม เท่ากับ 2.90 อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านความหลากหลายมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.02 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือความพึงพอใจด้านด้านการรับรู้ มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.01 อยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่ 3 คือ ความพึงพอใจด้านประโยชน์ทางสังคม มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 2.99 อยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่ 4 คือความพึงพอใจด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 2.58 อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

การนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐาน จะใช้ค่า t-test F-test และ Peason Product Moment Correlation เพื่อทดสอบสมมติฐานของการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 เพศของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศของนักศึกษา โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

เพศ / ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	P
ภาพรวม					
ชาย	74	3.01	.56	2.21	.02*
หญิง	91	2.81	.60		
ด้านการรับรู้					
ชาย	74	3.09	.71	1.39	.16
หญิง	91	2.94	.72		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

เพศ / ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสาร การเมืองทางสถานีโทรทัศน์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	P
ด้านความหลากหลาย					
ชาย	74	3.09	.65	1.32	.18
หญิง	91	2.95	.65		
ด้านประโยชน์ทางสังคม					
ชาย	74	3.14	.69	2.58	.01*
หญิง	91	2.87	.66		
ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ					
ชาย	74	2.72	.82	1.93	.06
หญิง	91	2.47	.81		

* P < 0.05

จากตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาค
บัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมือง
ทางสถานีโทรทัศน์ ในภาพรวม พบว่า เพศของนักศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับ
ข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า เพศของนักศึกษาที่ต่างกันมีความพึงพอใจในการเปิดรับ
ข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านประโยชน์ทางสังคม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษา เพศชายมีความพึงพอใจที่สูงกว่านักศึกษา เพศหญิง

ในส่วนด้านการรับรู้ ด้านความหลากหลาย และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ นั้น นักศึกษา
มีความพึงพอใจในไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 อายุของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทาง
สถานีโทรทัศน์ต่างกัน

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในภาพรวม ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	0.890	0.445	1.362	0.259
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	162	52.966	0.327		

(n = 165)

จากตาราง เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในภาพรวม ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามอายุ พบว่า ค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 1.362 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ 0.259 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ ณ ระดับ 0.05 แสดงว่าอายุของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษาของนักศึกษา โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษาของนักศึกษา โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ระดับการศึกษา/ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	P
ภาพรวม					
ปริญญาตรี	107	2.95	.57	1.40	.16
ปริญญาโทขึ้นไป	58	2.81	.63		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษา / ความพึงพอใจ ในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทาง สถานีโทรทัศน์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	P
ด้านการรับรู้					
ปริญญาตรี	107	3.07	.72	1.57	.11
ปริญญาโทขึ้นไป	58	2.89	.71		
ด้านความหลากหลาย					
ปริญญาตรี	107	3.04	.63	.73	.46
ปริญญาโทขึ้นไป	58	2.97	.69		
ด้านประโยชน์ทางสังคม					
ปริญญาตรี	107	3.04	.64	1.28	.20
ปริญญาโทขึ้นไป	58	2.90	.76		
ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ					
ปริญญาตรี	107	2.63	.80	1.00	.31
ปริญญาโทขึ้นไป	58	2.49	.87		

จากตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษาของนักศึกษา
โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับความพึงพอใจในการ
เปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในภาพรวม พบว่า ระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษาของ
นักศึกษา ที่ต่างกันมีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ที่ไม่แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษาของนักศึกษาที่ต่างกันมีความ
พึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการรับรู้ ด้านความหลากหลาย
ด้านประโยชน์ทางสังคม และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ในทุกๆ ด้าน

สมมติฐานที่ 4 อาชีพของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่างกันมีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

อาชีพ / ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	P
ภาพรวม					
รับราชการ และรัฐวิสาหกิจ	91	2.86	.60	-.93	.33
อาชีพอื่นๆ	74	2.95	.58		
ด้านการรับรู้					
รับราชการ และรัฐวิสาหกิจ	91	2.99	.73	-.24	.80
อาชีพอื่นๆ	74	3.02	.71		
ด้านความหลากหลาย					
รับราชการ และรัฐวิสาหกิจ	91	2.93	.64	-1.86	.06
อาชีพอื่นๆ	74	3.12	.66		
ด้านประโยชน์ทางสังคม					
รับราชการ และรัฐวิสาหกิจ	91	2.94	.69	-1.11	.26
อาชีพอื่นๆ	74	3.06	.68		
ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ					
รับราชการ และรัฐวิสาหกิจ	91	2.57	.85	-.21	.83
อาชีพอื่นๆ	74	2.60	.80		

จากตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในภาพรวม พบว่า อาชีพของนักศึกษา ที่ต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อาชีพของนักศึกษาที่ต่างกันมีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ด้านการรับรู้ ด้านความหลากหลาย ด้านประโยชน์ทางสังคม และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุก ๆ ด้าน

สมมติฐานที่ 5 รายได้ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ต่างกัน

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในภาพรวม ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้

(n = 165)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	2.859	1.430	4.542	0.012*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	162	50.997	0.315		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในภาพรวม ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้พบว่า ค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 4.542 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ 0.012 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ ที่ระดับ .05 แสดงว่ารายได้ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่แตกต่างกัน ทำให้ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านการรับรู้) ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่

(n = 165)

รายได้ (บาท)	$\bar{X}$	S.D.	รายได้ (บาท)		
			ต่ำกว่า 10,000	10,001 – 15,000	มากกว่า 15,000
ต่ำกว่า 10,000	3.157	0.663	-		*
10,001 – 15,000	3.022	0.651		-	
มากกว่า 15,000	2.781	0.847	*		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านการรับรู้) ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในช่วง ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความสัมพันธ์กับรายได้ในช่วงมากกว่า 15,000 บาท โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X} = 3.157$) มีความพึงพอใจด้านการรับรู้ในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท ($\bar{X} = 2.781$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านความหลากหลาย) ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่

(n = 165)

รายได้ (บาท)	$\bar{X}$	S.D.	รายได้ (บาท)		
			ต่ำกว่า 10,000	10,001 – 15,000	มากกว่า 15,000
ต่ำกว่า 10,000	3.179	0.658	-		*
10,001 – 15,000	2.971	0.583		-	
มากกว่า 15,000	2.841	0.697	*		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านความหลากหลาย) ของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในช่วงต่ำกว่า 10,000 บาท มีความสัมพันธ์กับรายได้ในช่วงมากกว่า 15,000 บาท โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X} = 3.179$) มีความพึงพอใจด้านการรับรู้ในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท ($\bar{X} = 2.841$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านประโยชน์ทางสังคม) ของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่
(n = 165)

รายได้ (บาท)	$\bar{X}$	S.D.	รายได้ (บาท)		
			ต่ำกว่า 10,000	10,001 – 15,000	มากกว่า 15,000
ต่ำกว่า 10,000	3.146	0.692	-		*
10,001 – 15,000	2.986	0.623		-	
มากกว่า 15,000	2.795	0.740	*		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านประโยชน์ทางสังคม) ของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในช่วงต่ำกว่า 10,000 บาทมีความสัมพันธ์กับรายได้ในช่วงมากกว่า 15,000 บาท โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X} = 3.146$) มีความพึงพอใจด้านการรับรู้ในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท ($\bar{X} = 2.795$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ) ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ (n = 165)

รายได้ (บาท)	— X	S.D.	รายได้ (บาท)		
			ต่ำกว่า 10,000	10,001 – 15,000	มากกว่า 15,000
ต่ำกว่า 10,000	2.612	0.794	-		
10,001 – 15,000	2.599	0.844		-	
มากกว่า 15,000	2.512	0.846			-

จากตาราง เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ (ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ) ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ของนักศึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในทุกช่วงระดับรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กัน และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นรายได้ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงไม่ทำให้ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ความคาดหวังในการชมข่าวสารการเมืองของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความสัมพันธ์ กับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ของความคาดหวังในการชมข่าวสารการเมืองของนักศึกษา
โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มี
ความสัมพันธ์ กับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ความคาดหวังใน การชมข่าวสาร การเมือง	ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์									
	ด้านการ รับรู้		ด้านความ หลากหลาย		ด้าน ประโยชน์ ทางสังคม		ด้านการ เบี่ยงเบน ความสนใจ		ความพึง พอใจโดยรวม	
	r	P	r	P	r	P	r	P	r	P
ด้านการรับรู้	.23	.00*	.23	.00*	.25	.00*	.09	.15	.24	.00*
ด้านความ หลากหลาย	.44	.00*	.57	.00*	.44	.00*	.26	.00*	.44	.00*
ด้านประโยชน์ ทางสังคม	.32	.00*	.36	.00*	.60	.00*	.31	.00*	.48	.00*
ด้านการเบี่ยงเบน ความสนใจ	.21	.00*	.24	.00*	.36	.00*	.52	.00*	.00*	.42
ความคาดหวังรวม	.39	.00*	.45	.00*	.55	.00*	.43	.00*	.55	.00*

*p<.05

จากตารางความสัมพันธ์ของความคาดหวังในการชมข่าวสารการเมืองของนักศึกษา
โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับความพึงพอใจในการ
เปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับ
ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทาง
สถิติ .05 ยกเว้น ความคาดหวังของนักศึกษาด้านการรับรู้ กับความพึงพอใจด้านการเบี่ยงเบนความ
สนใจ เพียงคู่เดียวเท่านั้น

เมื่อพิจารณาถึงระดับความสัมพันธ์ พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาด้านประโยชน์ทาง
สังคม มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจด้านประโยชน์ทางสังคม มากที่สุดร้อยละ 60 รองลงมาคือ
ความคาดหวังรวมของนักศึกษา กับความพึงพอใจด้านประโยชน์ทางสังคม และความคาดหวังรวม
ของนักศึกษา กับความพึงพอใจรวม มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 55 เท่ากันทั้ง 2 คู่ ส่วนอันดับที่ 3 คือ

ความคาดหวังของนักศึกษาด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ มีกับความพึงพอใจด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 52

ข้อวิจารณ์

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ของ นักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการศึกษา วิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ พบว่าในภาพรวม นักศึกษาชั้นปีที่ 3 โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$)

ด้านความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ พบว่าในภาพรวม นักศึกษาชั้นปีที่ 3 โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$)

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 6 ประการ ปรากฏว่า ผลการศึกษาเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ 3 ประการ และไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3 ประการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมือง ทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า นักศึกษา ชั้นปีที่ 3 โครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทาง สถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยพบว่านักศึกษาเพศชาย มีความพึงพอใจ ในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์สูงกว่านักศึกษาเพศหญิง ในด้านประโยชน์ทาง สังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเพศส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในการ เปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้หญิงกับผู้ชายจะมีความแตกต่างกัน ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ซึ่งอาจเป็นเพราะวัฒนธรรมและสังคม กำหนดบทบาทและกิจกรรมระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายไว้ต่างกัน เช่น ผู้หญิง จะเป็นแม่บ้านมาก

มากกว่าผู้ชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Almond and Verba (1965) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองใน 5 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี และเม็กซิโก ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เพศชายมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง เพศชายมีการพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้งานวิจัยของ Greenberg and Kumata (1968) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้รับสาร โดยให้ความสนใจกับความแตกต่างในพฤติกรรมการเปิดรับสารระหว่างเพศหญิงและเพศชาย พบว่า เพศหญิงใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย โดยนิยมดูรายการละคร ในขณะที่เพศชายนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มาก หรือ หากดูโทรทัศน์ พบว่าเพศชายมักนิยมดูรายการข่าวและกีฬา

สมมติฐานที่ 2 นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน ทั้งในด้านการรับรู้, ด้านความหลากหลาย, ด้านประโยชน์ทางสังคม และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันการนำเสนอข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์สามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้ที่สนใจข่าวสารการเมืองในทุกระดับอายุเนื่องจากสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องต่างแข่งขันการนำเสนอข่าวสารการเมืองให้มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์และมีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายน่าสนใจมากขึ้นในการรับชมข่าวสารการเมืองจึงดูไม่น่าเบื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ (2546) ในเรื่องความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในด้านการเมืองทางสื่อโทรทัศน์ของประชาชนมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อายุ ของคนมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในรายการด้านการเมือง ทางสื่อโทรทัศน์ เนื่องจากเนื้อหารายการที่เกี่ยวข้องกับการเมืองที่เป็นประเด็นอยู่ในข่าวประจำวันหรือรายการรูปแบบอื่นๆ ที่เสนอทางสื่อโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อคนทุกกลุ่ม ทุกวัย ทุกอาชีพ

สมมติฐานที่ 3 นักศึกษาที่มีการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาชั้นปี 3 โครงการนิสิตศาสตรบัณฑิต คณะนิสิตศาสตร มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งในด้านการรับรู้ ด้านความหลากหลาย ด้านประโยชน์ทางสังคม และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มประชากรที่ศึกษา เป็นนักศึกษาที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จนถึงสูงกว่าปริญญาโท แต่มีความสนใจศึกษาวิชาทางด้านกฎหมายจึงน่าจะมีความสนใจข่าวสารการเมืองควบคู่กับสิ่งที่เรียนอยู่แล้ว ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจึงไม่ส่งผลให้ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทาง

สถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิยดา (2538) ที่ศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกันความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาชั้นปี 3 โครงการนิสิตศาสตรบัณฑิต คณะนิสิตศาสตร มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์ที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนทุกสาขาอาชีพ เช่น ประหยัดพลังงาน เป็นนโยบายและมาตรการที่รัฐบาลประกาศออกมาแก้ปัญหาผลกระทบราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น จะเห็นว่าประชาชนทุกกลุ่มอาชีพได้รับผลจากมาตรการเหล่านี้ด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพร (2542) ในเรื่องการสำรวจพฤติกรรมการรับชม และความพึงพอใจของผู้ชมในกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งพบว่าผู้ชมที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับชมรายการข่าวภาคค่ำไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 นักศึกษาที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาชั้นปี 3 โครงการนิสิตศาสตรบัณฑิต คณะนิสิตศาสตร มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสาร

การเมืองทางสถานีโทรทัศน์ ในด้านการรับรู้ ความหลากหลาย ด้านประโยชน์ทางสังคม ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนในด้านการเบี่ยงเบนความสนใจพบว่านักศึกษาที่มีรายได้ต่างกันมีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และรายได้มากกว่า 15,000 บาทมีระดับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองแตกต่างกัน ในด้านการรับรู้ ความหลากหลาย และด้านประโยชน์ทางสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ส่วนหนึ่งเป็นนักศึกษาที่เพิ่งจบปริญญาตรีและเป็นหนุ่มสาวรุ่นใหม่ที่ต้องการเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์และได้รับการยอมรับในสังคม จึงมีความต้องการข้อมูลความเคลื่อนไหวทางการเมืองใน 3 ด้านแตกต่างกัน เช่นเดียวกับ กลุ่มนักศึกษาที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท แม้จะไม่ได้เป็นวัยรุ่นทันสมัยแต่ก็ต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสารของ ปรมะ (2546) ที่ศึกษาพบว่าสถานะทางสังคมเศรษฐกิจ เช่น รายได้ เป็นเครื่องกำหนดความต้องการของคนตลอดจนกำหนดความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การแนะนำให้ชาวบ้านที่ยากจนหันมาใช้เครื่องจักรแทนวัวควายในการทำงานจะยากกว่าการแนะนำให้คนที่มั่งคั่งได้มาก ๆ ซื้อเครื่องซักผ้าหรือรถคันใหม่ นอกจากนี้คนที่มิฐานะดีหรือรายได้สูงยังมักจะใช้สื่อมวลชนมากด้วย สอดคล้องกับ วิชดา (2538) ที่ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับชมรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานครพบว่า ประชาชนที่มีเพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกันมีการเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 นักศึกษาที่มีความคาดหวังในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาชั้นปี 3 โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีความคาดหวังในการชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ต่างกัน มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าความคาดหวังในการชมข่าวสารการเมืองของนักศึกษาในด้านการรับรู้ ด้านความหลากหลาย ด้านประโยชน์ทางสังคม และด้านการเบี่ยงเบนความสนใจต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีความคาดหวังในการชมข่าวสารการเมืองในด้านการรับรู้ในระดับมากโดยต้องการได้รับความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นจากบทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ทางการเมืองมากที่สุด ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในการเปิดรับข่าวสารการเมืองกับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์พบว่า

นักศึกษาคาดหวังในการเปิดรับข่าวสารการเมืองด้านประโยชน์ทางสังคมมีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ด้านประโยชน์ทางสังคมมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาคาดหวังที่จะเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางโทรทัศน์แล้วสามารถนำไปพูดคุยกับผู้อื่นในสังคม เพื่อให้ได้รับการยอมรับในสังคมจึงทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Palmgreen et al. (1981) ได้ศึกษาส่วนต่างระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจที่ได้รับจากรายการโทรทัศน์ โดยศึกษาจากช่อง 3 ช่อง คือ ABC ,CBS และ NBC และทำการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์จากกลุ่มตัวอย่าง ชายหญิง ในเมือง Lexington รัฐ Kentucky ในปี 1978 โดยการวัดความคาดหวังและความพึงพอใจมี 15 ข้อความ ถูกนำมาจัดเป็นความพึงพอใจ 5 กลุ่ม คือ เพื่อการแสวงหาข่าวสาร (Information Seeking) เพื่อการใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ (Decisional Utility) เพื่อความบันเทิง (Entertainment) เพื่อการใช้ประโยชน์ในการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Utility) และเพื่อการลดความรู้สึกโดดเดี่ยว หรือเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ต่อสื่อ (Parasocial Interaction)

ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมข่าวโทรทัศน์ การเปิดรับชมรายการข่าวมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับ (Gratification Obtained) และพบว่า การเลือกดูรายการข่าวช่องที่ชอบมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจต่อข่าวทางช่องที่ตนเองชอบมากกว่าอีก 2 ช่องที่เหลือ จึงสรุปได้ว่า การเลือกชมข่าวในช่องที่ชอบเป็นตัวทำนายความพึงพอใจ นอกจากนี้ Galloway and Meek (1981) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสารในรูปแบบจำลองความคาดหวัง โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาการสื่อสาร มหาวิทยาลัย Macquire จำนวน 30 คน โดยวัดถึงการเปิดรับรายการสองรายการทางช่องสองช่องที่ออกอากาศในเวลาเดียวกัน คือ ช่วงเย็น และวัดความคาดหวังของนักศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจที่จะได้รับจากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ พบว่า ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับและมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ ซึ่งผลที่ได้นี้สามารถยืนยันความถูกต้องของแบบจำลองความคาดหวังได้เป็นอย่างดี และงานวิจัยชิ้นนี้สรุปว่า ทฤษฎีความคาดหวังเป็นการพัฒนางานวิจัยทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ โดยการศึกษาในส่วนของเหตุผล (Reasons) ของผู้รับสารในการเปิดรับสื่อ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง“ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิสิตศาสตรบัณฑิต คณะนิสิตศาสตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 โครงการนิสิตศาสตรบัณฑิต คณะนิสิตศาสตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 คน เป็นนักศึกษาเพศชาย ร้อยละ 44.8 เพศหญิงร้อยละ 55.2 มีอายุต่ำที่สุดคือ 25 ปี และสูงที่สุด อายุ 54 ปี ซึ่งเมื่อพิจารณาจากช่วงอายุจะพบว่านักศึกษาที่มีช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี มีร้อยละ 28.4 ช่วงอายุ 26- 35 ปี และช่วงอายุมากกว่า 35 ปี ร้อยละ 35.8 เท่ากัน สำหรับระดับการศึกษาของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 64.8 รองลงมา ระดับปริญญาโท ร้อยละ 32.7 และสูงกว่าปริญญาโท ร้อยละ 2.5 ด้านอาชีพของนักศึกษาพบว่าส่วนใหญ่รับราชการสูงถึงร้อยละ 49.1 รองลงมา เป็นอาชีพอื่นๆ /นักศึกษา ร้อยละ 21 และพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 17.0 ส่วนพนักงานรัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 6.1 สำหรับ รายได้ของนักศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 18,179 บาท โดยที่นักศึกษาที่รายได้มากกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 37.6 นักศึกษารายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 32.7 และรายได้ 10,001- 15,000 บาท ร้อยละ 29.7 ตามลำดับ

2. ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษา โดยผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองเป็น 4 ด้าน ผลการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

2.1 ด้านการรับรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.85 โดยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากที่สุดคือ เรื่องที่ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นจากบทวิเคราะห์วิจารณ์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ที่น้อยที่สุดคือ เรื่องได้รับทราบข้อมูลเชิงลึกจากข่าวความขัดแย้งระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.63

2.2 ด้านความหลากหลาย ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.38 ซึ่งพบว่าความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากที่สุดคือ เรื่องได้รับความตื่นเต้นจากการรับชมข่าวสารความเคลื่อนไหวการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และผลการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.82 ส่วนความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองที่น้อยที่สุดก็คือ เรื่องได้รับความเพลิดเพลินเมื่อได้รับชมข่าวสารเกี่ยวกับ กิจกรรมต่าง ๆ ของนักรการเมืองมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.00

2.3 ด้านประโยชน์ต่อสังคม ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.42 ซึ่งพบว่า ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากที่สุดคือเรื่อง ได้นำข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ได้รับชมไปพูดคุยกับคนอื่นมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.65 ส่วนความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์น้อยที่สุดคือเรื่อง ได้นำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชันของนักรการเมืองและข้าราชการ ไปพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อแสดงว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.24

2.4 ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.67 ซึ่งพบว่าความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากที่สุดคือ เรื่องรับชมนโยบายแก้ปัญหาต่าง ๆ ของรัฐบาลเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจากปัญหาที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.08 ส่วนความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์น้อยที่สุดคือ เรื่อง รับชมข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นการเมืองที่คนสนใจเพื่อหลบเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.52

3. ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโดยผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองเป็น 4 ด้านเช่นเดียวกับความคาดหวัง ผลการศึกษาในแต่ละด้านมีดังนี้

3.1 ด้านการรับรู้ ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.01 ซึ่งพบว่าความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากที่สุดคือ เรื่องการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการทำงานของรัฐบาลรัฐสภาและพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่ทันเหตุการณ์ และทันสมัยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.21 ส่วนความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์น้อยที่สุดคือ เรื่องได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชันของนักรการเมืองและข้าราชการมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.64

3.2 ด้านความหลากหลาย ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.02 ซึ่งพบว่าความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากที่สุดคือเรื่องการได้รับความตื่นเต้นจากการรับชมข่าวสารความเคลื่อนไหวการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และผลการเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.38 ส่วนความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์น้อยที่สุดคือ เรื่องได้รับความเพลิดเพลินเมื่อได้ชมข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของนักการเมืองมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.69

3.3 ด้านประโยชน์ทางสังคม ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.99 ซึ่งพบว่าความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากที่สุดคือเรื่องการได้นำข้อมูลข่าวสารการรับชมข่าวการเลือกตั้งไปเป็นหัวข้อในการสนทนากับคนรู้จักมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.10 ส่วนความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์น้อยที่สุดคือ เรื่องได้นำข่าวสารที่ได้รับจากบทวิเคราะห์วิจารณ์ทางการเมืองไปเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.88

3.4 ด้านการเบี่ยงเบนความสนใจ ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.58 ซึ่งพบว่าความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากที่สุดคือ เรื่องรับชมนโยบายแก้ปัญหาต่าง ๆ ของรัฐบาลเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจากปัญหาที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.88 ส่วนความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์น้อยที่สุดคือ เรื่องรับชมข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองในระบบประชาธิปไตยเมื่อต้องการอยู่คนเดียวมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.44

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักศึกษาชั้นปี 3 โครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์แตกต่างกัน นอกจากนี้ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง จึงเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนอายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพที่ต่างกันมีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ไม่แตกต่างกันไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 22 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปร	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	0.02*	✓	
2. อายุ	0.43		✓
3.ระดับการศึกษา	0.16		✓
4. อาชีพ	0.33		✓
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.01*	✓	
6. ความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง	0.00*	✓	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ในเรื่องความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิเทศศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในครั้งนี้ โดยภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างมาก โดยในด้านความหลากหลาย นักศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษา มีความต้องการติดตามข่าวสารการเมืองเพื่อความตื่นตัว ระวัง โดยเฉพาะจากการรับชมข่าวสารการเมืองเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการเลือกตั้ง นอกจากนี้การได้รับชมข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองผ่านทางผู้ดำเนินรายการรวมทั้งข่าวสารที่สื่อมวลชนเก็บตกนำมาล้อเลียน นักการเมือง ช่วยให้ผู้ชมรู้สึกสนุกสนานและผ่อนคลายได้ ส่วนในด้านการรับรู้ นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับปานกลางทุกข้อเช่นกัน โดยเรื่องที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดก็คือ การรับทราบข้อมูลข่าวสารการทำงานของรัฐบาล รัฐสภา และพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่ทันเหตุการณ์ และทันสมัย แสดงให้เห็นว่าการนำเสนอข่าวสารการเมืองในช่วงเช้าทางสถานีโทรทัศน์ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ชมได้ระดับค่อนข้างมาก ขณะที่การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองและข้าราชการพบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางแต่ค่อนข้างน้อย เนื่องจากนักศึกษามีความพึงพอใจในข้อนี้ที่น้อยที่สุด ซึ่งอาจจะมาจากสาเหตุหลายประการ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยขอสรุปประเด็นข้อเสนอแนะที่ควรนำมาแก้ไขปรับปรุงดังต่อไปนี้

1. สถานีโทรทัศน์ควรมีรูปแบบการนำเสนอข่าวสารการเมืองที่น่าสนใจเพื่อให้ประชาชนทั่วไปรู้สึกว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องน่าเบื่อ ซึ่งการเพิ่มสีสันของเนื้อหาข่าวสารการเมืองเพื่อโน้มน้าวใจผู้ชมให้เกิดความสนใจและติดตามข่าวสารการเมืองนั้น จำเป็นต้องเลือกสรรผู้ดำเนินรายการที่มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ชื่นชมของผู้ชมมาถ่ายทอดข่าวสารการเมือง ในแง่มุมต่าง ๆ รวมทั้งข่าวที่กำลังเป็นกระแสทางการเมือง หรือ มีการเปิดประเด็นใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาได้เร้าอารมณ์ผู้ชมให้เหมือนอยู่ในเหตุการณ์ ที่สำคัญควรเป็นผู้ดำเนินรายการที่มีความคิดที่ดี มีความชอบธรรมและมีจุดยืนของตนเอง เนื่องจากสื่อมวลชนมีอิทธิพลในการกำหนดทัศนคติ ค่านิยมและการตัดสินใจแก่ประชาชนได้ นอกจากนี้ข่าวสารการเมืองบางครั้งเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนและเข้าใจยาก หากผู้ชมการได้รับข่าวสารนั้นจากสื่อมวลชนอยู่เป็นประจำโดยผ่านผู้ดำเนินรายการช่วยอธิบายชี้แจงแล้วชี้เล่าก็จะเป็นโอกาสที่ดีที่จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในการนำเสนอข่าวสารในช่วงเช้าซึ่งขณะนี้สถานีโทรทัศน์แต่ละช่องได้ให้ความสำคัญและมีการแข่งขันกันมาก หากสามารถดึงดูดให้ประชาชนเกิดความรู้สึกต้องการเปิดรับข่าวสารการเมืองที่เป็นประโยชน์มากขึ้นก่อนที่จะไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ก็จะสะสม เกิดเป็นความสนใจ จนนำไปสู่ความตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านการเมืองการปกครองของประชาชนต่อไป

2. สถานีโทรทัศน์ควรนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อมูลข้อเท็จจริง และตรงไปตรงมาโดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลใด ๆ ทั้งนี้ในปัจจุบันสังคมไทยต้องการข่าวทีวีที่มีคุณภาพและถ้าทำให้ได้ตามความคาดหวัง ความตื่นตัวต่อข่าวสารก็ก้าวกระโดดขึ้นอย่างไม่น่าเชื่อ เคยเชื่อกันว่าคนที่มีการศึกษาสูง นักธุรกิจ และนักวิชาการเท่านั้นที่สนใจข่าวทางทีวี แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้น ชนชั้นกลาง คนชนบทและเกษตรกรที่ห่างไกลปืนเที่ยง ก็ต้องการข่าวสารบ้านเมืองที่ตรงไปตรงมาและเสนอรูปแบบที่สอดคล้องต้องกับความสนใจของเขา (สุทธิชัย, 2543: 11) และสำหรับในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการเมืองเปิดโปงการคอร์รัปชันของนักการเมืองและข้าราชการเป็นอันดับสุดท้าย สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้สื่อมวลชนทำหน้าที่ในการสอดส่องและตรวจสอบความไม่ชอบมาพากลในการทำงานของนักการเมือง และข้าราชการที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริตมากกว่านี้ โดยเฉพาะสื่อมวลชนจะต้องกล้าขุดคุ้ยนำเสนอประเด็นเหล่านี้และไม่อยู่ภายใต้อำนาจของใคร ทั้งนี้ในการนำเสนอข่าวสารในช่วงเช้าในขณะนี้สถานีโทรทัศน์แต่ละช่องต่างหันมาให้ความสำคัญและมีการแข่งขันกันมากเนื่องจากผู้ชมจะได้รับทราบข่าวสารที่เป็นประโยชน์ก่อนที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันในการดำเนินรายการด้านการเมืองหรือวิเคราะห์สถานการณ์ข่าวสารการเมือง

3. สถานีโทรทัศน์ควรนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความเป็นกลางเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน หรือ ฝ่ายข้าราชการประจำ และไม่ควรนำเสนอข่าวที่ให้ความสำคัญกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไป เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยจากผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจเปิดรับข่าวสารการเมืองในประเด็นการได้รับทราบข่าวสารการทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลของฝ่ายค้านเป็นอันดับรองสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานการณ์ที่เป็นอยู่ สถานีโทรทัศน์หลายแห่งยังนำเสนอในประเด็นเหล่านี้ได้ไม่เต็มที่ จึงยังไม่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการรับรู้ข่าวสารของผู้ชมที่คอยติดตามข่าวสารการเมืองนัก

4. สถานีโทรทัศน์ควรเนื้อหาสาระของข่าวสารการเมืองในแนวทางสร้างสรรค์ ทั้งนี้ผลการวิจัยความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ พบว่า นักศึกษามีความความคาดหวังในด้านการรับรู้มากกว่าด้านอื่น ๆ โดยส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากบทวิเคราะห์วิจารณ์ทางการเมือง แต่มีความคาดหวังจากการรับชมเรื่องรับทราบข้อมูลเชิงลึกจากข่าวความขัดแย้งระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาลน้อยที่สุด ดังนั้นการที่สื่อมวลชนพยายามนำเสนอประเด็นข้อขัดแย้งที่โต้กันไปได้กันมาระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาลทุกวันหรือมากเกินไป จึงอาจทำให้ข่าวสารการเมืองกลายเป็นเรื่องน่าเบื่อ ไม่น่าติดตาม

5. สถานีโทรทัศน์ควรส่งเสริมให้มีการณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยให้มั่นคงมากขึ้น แม้ว่าในปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ได้มีการสนับสนุนให้การถ่ายทอดการเลือกตั้งทั้งในสนามเลือกตั้งใหญ่และสนามเลือกตั้งเล็กในแต่ละครั้งอยู่แล้ว ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองในด้านประโยชน์ทางสังคมไม่ได้ต้องการดูข่าวสารการเมืองหรือบทวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อไปเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมากนัก แต่ต้องการนำเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งแสดงออกถึงความเป็นประชาธิปไตย รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองไปเป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่นมากกว่า

6. จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่านักศึกษาชาย มีความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์มากกว่านักศึกษาหญิง สะท้อนว่าผู้ชายยังคงให้ความสนใจข่าวสารการเมืองมากกว่าเพศหญิงเนื่องจากบทบาททางการเมืองการปกครองของผู้ชายในอดีตจนถึงปัจจุบันมีมากกว่าผู้หญิง แต่อย่างไรก็ตามบทบาทของสตรีในปัจจุบันได้รับการยอมรับในทางการเมืองมากขึ้นและหากมีการส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงอย่างต่อเนื่อง แนวโน้มผู้หญิงอาจจะสนใจเปิดรับข่าวสารการเมืองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการเข้าไปศึกษาในกลุ่มอื่น ๆ ที่มีลักษณะแตกต่างจากกลุ่มนักศึกษากลุ่มนี้บ้าง เช่น ชาวบ้านในต่างจังหวัด ชาวบ้านในชนบทห่างไกล หรือแม้แต่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ว่าเขามีการเปิดรับข่าวสารการเมืองหรือมีความสนใจข่าวสารการเมืองกันมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการนำเสนอให้ครอบคลุมมากขึ้นรวมทั้งจะได้ทราบทิศทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย เพื่อนำไปสู่การสร้างระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงมากขึ้น
2. ในการการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ทำให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครกับประชาชนในต่างจังหวัดเกิดความตื่นตัวทางการเมืองหรือเกิดความนิ่งเฉยทางการเมือง เพื่อนำมาปรับปรุงหรือกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยการนำเสนอผ่านทางสื่อโทรทัศน์
3. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กันไปด้วยเพื่อจะสามารถศึกษาข้อมูลในเชิงลึกได้ขึ้นและชัดเจนมากขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. 2548. การเมืองการปกครอง:หลายมิติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตตินันท์ เดชakupต์. 2538. เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาการบริการ. หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชา
คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยวัฒน์ รัชจจร. 2521. ความเข้าใจทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงทิพย์ วรพันธุ์. 2526. เนื้อหาและลักษณะข่าววิทยุโทรทัศน์ไทยในปัจจุบัน. รายงานวิจัยคณะ
วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นัยดา พุทธิวงศ์. 2534. จริยธรรมและกฎหมายกับการสื่อสารมวลชน. โครงการวิจัยผลิตเอกสาร
คำสอน และตำรามนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิลาวัณย์ พาณิชย์รุ่งเรือง. 2540. ความน่าเชื่อถือและความพึงพอใจที่มีต่อรายการข่าว ภาคค่ำทาง
โทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง (3, 5, 7, 9, 11) ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประมะ สตะเวทิน. 2535. เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อสารเพื่อการพัฒนา. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประมะ สตะเวทิน. 2546. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

ปมูข ศุภสาร. 2530. การจัดรายการข่าว สารคดี นิตยสาร รายการสัมภาษณ์และอภิปราย.
เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร.

พรรณพิลาศ วีระสุโข. 2541. ความต้องการที่จะรู้ข่าวสารบ้านเมือง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การเมืองและการใช้ประโยชน์ข่าวสารการเมือง จากรายการโทรทัศน์ของประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรรณณี ช.เจนจิต. 2528. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2526. ข่าวสารการเมืองของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.

พัชรินทร์ เสวตสุทธิพันธ์. 2537. การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกรับชมรายการข่าว โทรทัศน์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พีระ จิระโสภณ. 2529. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับผู้รับสาร. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา หลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 11. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช.

_____. 2537. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการ สื่อสาร หน่วยที่ 11. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. 2530. พฤติกรรมองค์การและการบริการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอ เดียนสโตร์.

ภาคภูมิ หวังชัย. 2546. ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในด้านการเมืองทางสื่อโทรทัศน์ของประชาชนมุสลิมในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2547. เอกสารรายงานประจำปีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ครบรอบ 70 ปี. กรุงเทพมหานคร: บริษัทไทยยูเนี่ยนกราฟฟิกส์ จำกัด.

- มาลี บุญศิริพันธุ์. 2534. หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. 2534. วิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพมหานคร: นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- วรวิทย์ ฤทธิพิศ. 2538. สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบทางกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญูชน.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2526. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิดา เกียวกุล. 2538. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ วิทยานิพนธ์โทปริญญโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิษณุ เครื่องงาม. 2521. สังคมการเมืองกับนักกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง .
- วันทนี้อย์ แสนภักดี. 2533. ความคาดหวัง ความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อมวลชน และความต้องการทางการเมืองของนักศึกษาวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร วุฒิทวี. 2542. การสำรวจพฤติกรรมการรับชม และความพึงพอใจของผู้ชมใน กรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมควร กวียะ. 2535. การสื่อสารมวลชน : บทบาทหน้าที่ต่อชีวิตความรับผิดชอบต่อสังคม. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พชรกานต์ การพิมพ์.
- สรรพสิริ วิริยศิริ. 2530. การจัดรายการข่าว สารคดี นิตยสาร รายการสัมภาษณ์ และอภิปราย. ในเอกสารการสอนชุดวิชา การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร.

- สุณีย์ ธีรดากร. 2525. **ประสบการณ์เดิมกับความคาดหวัง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- สุพัตรา จุณณะปิยะ. 2546. **คู่มือการวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์**. นครปฐม: โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ.
- สุรางค์ จันท์ธอม. 2529. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. 2533. **การสื่อสารกับสังคม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2544. **การสื่อสารกับการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: ประสิทธิ์ภัณฑ์ แอนด์ พริ้นติ้ง.
- สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2548. **เอกสารตารางแสดงจำนวนนักศึกษาที่มีสภาพระดับปริญญาตรีประจำปีการศึกษา 2548**. ฝ่ายประมวลข้อมูลสำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- หุลย์ จำปาเทศ. 2533. **จิตวิทยาการจูงใจ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สามัคคีสาสน์.
- อรนุช เลิศจรธรรักษ์. 2528. **รายงานการวิจัย กระบวนการเสนอรายการข่าวประกอบทางโทรทัศน์ โครงการวิจัยเสริมหลักสูตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อิสราวดี ชำนาญกิจ. 2542. **ทัศนคติ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครต่อรายการด้านการเมืองที่เสนอทางสถานีโทรทัศน์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Almond, G.A. and Verba. 1965. **The Civil Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nation**. Boston: Little Brown and Company.
- Atkin, C.K. 1973. **Anticipated Communication and Mass Information Seeking**. New York: Public opinion Quarterly.

- Chaplin, J.P. 1968. **Dictionary of Psychology**. New York: Penquin Books.
- Clay, R. 1988. **Chamber English Dictionary**. Great Britain: Bunay Suffolk Ltd.
- Defleur, M. 1966. **Theories Of Mass Communication**. New York: David Mckay.
- Dominick, J.R. 1999. **The Dynamics of Mass Communication**. New York: Mcgraw Hill Pub.
- Finn, D. 1921. **Corporate Oligarchy**. New York: Simon and Schuster.
- Galloway, J.J. and F.M. Louis. 1981. **Audiences Uses and Gratification :An Expectancy**.
Communication Research 8.
- Greenberg, B.S. and H. Kumata. 1968. "National sample predictors of mass media use"
Journaliam Quarterly 45.
- Harold, D.L. 1948. **The Communication of Ideas**. New York: Harper and Row.
- Katz, E., M. Gurevitch. and H. Hass. 1973. **On the use of the mass media for important
Things**. American Sociological Review 38
- Katz, E., J.G. Blumler. and M. Gurevitch. 1974. **"Utilization of mass communication by the
Individual**. Beverly Hills
- Kotler, P. 2003. **Marketing Management. 11th ed. Upper Saddle River**. New Jersey:
Pearson Education, Inc.
- Lawrence, A.W. 1985. **Gratifications Research : current Perspectives(eds.)**. Beverly Hill:
Sage Publications.

- McComb, M.E. and B.B. Lee. 1979. **Using Communication Theory**. New Jersey: Prince Hall.
- Merrill, J.C. and L. Ralh. 1971. **Media Messages and Men**. New York: David Meday Company Inc., 1971.
- Mondy, R.W., A. Shaplin and R.S. Premeaue. 1990. **Management and Organization Behavior**. London: Allyn and Saron.
- Morse, N.C. 1953. **Satisfaction in White Collar Job**. Michigan Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Murray, H.A. 1968. **Exploration in Personality**. New York: Science Edition, INC.
- Oxford University. 1989. **The oxford English Dictionary Second Edition Volume** Oxford: Oxford University.
- Palmgreen, P., A.W. Lawrence. and J.D Ray. 1982. **Gratification Sought And Media Exposure An Expectancy value Model**. Communication Research .9
- Rekrai, D. 1972. **A Comparison of Two Type Extension Works in Thailand According to Certain Aspect of Their Job**. Manila: University of the Philippines Press.
- Schramm, W. 1964. **Mass Communication and National Development**. Stanford University press
- _____. 1969. **The Mass Media as Source of Public Affairs Science and Health Knowledge**. Public Opinion Quarterly.

Schramm, W. 1973. **Channel and Audience in Handbook of Communication**. Chicago:
Rand Menelly College Publishing Company.

Shelly, M.W. 1975. **Responding to Social Chang**. Pennsylvania: Dowden, Hutchiaon Press, Inc.

Son, W. 1988. Essential English Dictionary. Great Britain: Glas Gow Co, Ltd.

Swason, L.D. 1987. **Gratification Seeking, Media Exposure, and Audince Interpretations :**
Some Directions For Research. Journal of Board of Boardcasting: Electronic Media 31.

Wallestein, H. 1971. **A Dictionary of Psychology**. Marryland: Penguin Books.

Walman, B.B. 1975. **Dictionary of Behavioral Science-Van**. Nartrand: Reinheld Company.

Wenner, L.A. 1985. **Media Gratifications Research : Current Perspective**. Beverly Hill:
Sage Publication.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์
ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิติศาสตร์ภาคบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของนางทิพวรรณ พุทธคุณ นิสิตปริญญาโท สาขาการปกครอง ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคาดหวังและความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทั้งนี้คำตอบของท่านจะไม่เป็นผลเสียต่อท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

กรุณาใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง หรือช่องว่างซึ่งเป็นข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. ระดับการศึกษา
 ปริญญาตรี ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท

4. อาชีพ

 รับราชการ รัฐวิสาหกิจ ประกอบธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน อื่นๆ

5. รายได้ (เฉพาะตัวเอง) ..... บาทต่อเดือน

ภาคผนวก ข
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ ข1 ค่าความเชื่อมั่นของความคาดหวังในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทาง
สถานีโทรทัศน์

	Scale Mean	Scale Variance	Correct	Alpha
E1	98.0000	1239.4483	.7995	.9839
E2	98.1667	1242.5575	.8145	.9838
E3	97.9000	1246.3000	.8157	.9839
E4	98.4000	1226.9379	.7012	.9845
E5	97.8667	1235.8437	.7830	.9840
E6	98.0333	1242.9299	.8183	.9838
E7	98.3333	1234.5057	.8360	.9837
E8	98.1333	1242.1195	.7923	.9839
E9	98.1000	1239.7483	.7786	.9840
E10	98.8000	1233.8897	.8335	.9837
E11	98.4333	1230.1161	.8481	.9837
E12	98.2667	1238.6161	.8287	.9838
E13	98.6333	1239.3437	.8028	.9839
E14	98.6333	1234.1713	.8905	.9835
E15	98.9333	1232.2023	.8449	.9837
E16	98.9667	1230.5851	.8262	.9838
E17	98.6667	1232.1609	.8358	.9837
E18	98.4333	1235.4264	.6789	.9845
E19	98.5333	1224.5333	.8901	.9835
E20	98.5667	1221.8402	.8517	.9837
E21	98.4333	1238.3920	.8219	.9838
E22	98.2333	1233.7713	.8678	.9836
E23	98.2667	1236.2713	.8539	.9837
E24	98.5000	1229.0862	.9210	.9834
E25	98.7000	1239.4586	.7405	.9841

ตารางผนวกที่ ข1 (ต่อ)

	Scale Mean	Scale Varian	Correct	Alpha
E26	99.5333	1226.3954	.8449	.9837
E27	99.4333	1233.4264	.7892	.9839
E28	99.4000	1231.8345	.8605	.9836
E29	99.4667	1229.4989	.8540	.9837
E30	99.2667	1231.2368	.8052	.9839

Reliability Coefficients

N of Cases	=	30.0
N of Items	=	30
Alpha	=	.9843

ตารางผนวกที่ ข2 ค่าความเชื่อมั่นของความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารการเมืองทาง
สถานีโทรทัศน์

	Scale Mean	Scale Varian	Correct	Alpha
E1	89.9667	1220.1023	.8412	.9809
E2	90.3667	1222.1023	.7958	.9811
E3	89.5667	1251.7023	.4478	.9828
E4	90.4000	1219.3517	.7809	.9812
E5	90.3667	1215.0678	.8021	.9811
E6	89.9667	1221.4126	.8582	.9808
E7	90.0333	1223.3437	.8803	.9808
E8	90.0667	1223.3747	.7785	.9812
E9	89.5333	1223.9816	.7047	.9816
E10	89.8000	1219.6828	.7007	.9816
E11	89.9333	1221.0299	.8285	.9810
E12	89.6333	1223.2747	.8959	.9807
E13	90.1667	1233.9368	.7543	.9813
E14	90.1333	1224.2575	.8895	.9808
E15	90.4000	1222.9379	.8396	.9809
E16	90.1667	1221.8678	.7586	.9813
E17	90.0333	1220.5161	.8028	.9811
E18	90.1333	1223.4989	.8295	.9810
E19	90.0333	1216.5851	.8858	.9807
E20	90.1000	1213.5414	.8408	.9809
E21	89.9333	1226.1333	.8536	.9809
E22	89.9333	1218.0644	.8444	.9809
E23	90.0000	1216.4828	.8528	.9808
E24	90.1333	1213.6368	.8863	.9807
E25	89.9000	1231.6793	.5855	.9823

ตารางผนวกที่ ๒ (ต่อ)

	Scale Mean	Scale Variance	Correct	Alpha
E26	90.6000	1221.4897	.7795	.9812
E27	90.6333	1216.8609	.7757	.9812
E28	90.7000	1213.5966	.8533	.9808
E29	90.5667	1217.6333	.8323	.9809
E30	90.5667	1214.2540	.8522	.9808

Reliability Coefficients

N of Cases	=	30.0
N of Items	=	30
Alpha	=	.9817

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ-สกุล

นางทิพวรรณ พุทธคุณ

วัน เดือน ปีเกิด

วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2513

ประวัติการศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย พ.ศ.2525-2531
ปริญญาตรี นิเทศศาสตร์บัณฑิตสาขาการประชาสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พ.ศ. 2531- 2535